

Politievrijwilligers in de opsporing

OVER DE WIJZE WAAROP POLITIEVRIJWILLIGERS
VAN MEERWAARDE KUNNEN ZIJN BIJ ZOEKZAKEN

Leergang: Recherchekundige
Kernopgave: Het uitvoeren van een masterproject wetenschap en opsporing
Kernopgavenummer: 5302302

Auteur: Koen Matheeuwsen
E-mail: koen.matheeuwsen@webmail.politieacademie.nl
Studentnummer: 335186
Eenheid: Midden-Nederland
Begeleider politieacademie: Jérôme Lam

Voorwoord

Voorafgaand aan mijn opleiding tot recherchekundige heb ik de HBO-opleiding Integrale Veiligheidskunde en de universitaire opleiding Bestuurskunde gevolgd. Binnen deze studies werd ik voortdurend geconfronteerd met de integrale benadering van veiligheidsvraagstukken. Bij een dergelijke benadering werken interne en externe partners met elkaar samen ten behoeve van de aanpak van een probleem. Hierbij wordt verondersteld dat de aanpak van een probleem effectiever verloopt wanneer partners in samenhang met elkaar een probleem aanpakken, dan wanneer dit fragmentarisch gebeurt.

Gedurende mijn opleiding tot recherchekundige heeft deze gedachte mij nooit losgelaten. Ik denk dan ook dat de opsporing van strafbare feiten effectiever kan indien er samengewerkt wordt met (externe) partners. Deze gedachte wilde ik integreren in mijn afstudeeronderzoek. Hiertoe heb ik verschillende oriënterende gesprekken gevoerd met personen die bekend zijn op het betreffende terrein. Tijdens deze gesprekken werd ik stevast gewezen op de eventuele mogelijkheden die politievrijwilligers kunnen leveren aan de opsporing.

Om deze reden ben ik mij vervolgens meer in de wereld van de politievrijwilligers gaan verdiepen. Al snel kwam ik er achter dat politievrijwilligers over het algemeen van een hoog opleidingsniveau zijn en dat zij vinden dat er te weinig van hun specifiek opgedane expertise gebruikt wordt gemaakt door de politie. Tevens wordt in de wetenschappelijke literatuur verondersteld dat politievrijwilligers met hun expertise mogelijk een bijdrage kunnen leveren in de politieorganisatie. In samenspraak met mijn opdrachtgeefster, Margriet Algera, heb ik om die reden besloten een studie te gaan uitvoeren, waarin onderzocht wordt op welke wijze(n) politievrijwilligers van meerwaarde kunnen zijn voor de opsporing. Hier is op dit moment nog geen kennis over voorhanden binnen de politieorganisatie.

Samenvatting

De opsporing heeft anno 2018 te kampen met een zogenaamde 'effectiviteitscrisis'. Uitgangspunt van deze crisis is dat er slechts minder dan 1 op de 4 geregistreerde misdrijven wordt opgelost. Gesteld wordt dat burgers een belangrijke rol kunnen spelen in het opvijzelen van deze minimale cijfers. Burgers zijn immers de belangrijkste succesfactor voor effectief en efficiënt opsporen.

Politievrijwilligers betreffen burgers die zich zowel binnen de politieorganisatie als de burgermaatschappij bevinden. Uit onderzoek is gebleken dat politievrijwilligers over het algemeen hoog opgeleid zijn en dat er door de politie niet of onvoldoende gebruik wordt gemaakt van de kennis en expertise die vrijwilligers meenemen vanuit hun betaalde functies. Vanuit deze hoedanigheid hebben politievrijwilligers de potentie interessant te zijn voor problemen die in de opsporing op specialistische terreinen spelen.

Dit gegeven wordt ingezien binnen het programma 'herijking opsporing', dat zich bezig houdt met het verhogen van de kwaliteit binnen de opsporing. Voor de politie-eenheid Midden-Nederland is Margriet Algera de kartrekker van dit programma. Zij wilde dat er onderzoek gedaan werd naar de wijze(n) waarop politievrijwilligers van meerwaarde kunnen zijn voor de opsporing binnen de politie-eenheid Midden-Nederland. Hiertoe staat in onderhavige studie deze onderzoeksvraag centraal:

Op welke wijze(n) kunnen politievrijwilligers van meerwaarde zijn voor de opsporing binnen de politie-eenheid Midden-Nederland?

Ter beantwoording van de onderzoeksvraag zijn interviews afgenomen onder politievrijwilligers en leidinggevendenden van de opsporing in de politie-eenheid Midden-Nederland. Hierbij stond centraal over welke meerwaarde(n) politievrijwilligers überhaupt beschikken, op welke wijze(n) zij ingezet kunnen worden ten aanzien van hun meerwaarde(n) en welke kansen, valkuilen en randvoorwaarden aan deze inzet verbonden zijn. Deze kansen, valkuilen en randvoorwaarden zijn ook besproken in een interview met een expert op het gebied van de inzet van politievrijwilligers binnen de opsporing. Ten behoeve van deze studie stonden zoekzaken centraal.

Op basis van de interviews kan gesteld worden dat iedere politievrijwilliger 'extra handjes' kan leveren binnen de opsporing. Door deze 'extra handjes' kan de capaciteit van de opsporing vergroot worden. Dit kan worden beschouwd als een kwantitatieve meerwaarde.

Daarnaast beschikken politievrijwilligers over (de navolgende) kwalitatieve meerwaarden. Zo beschikt de politievrijwilliger over, al dan niet specialistische, kennis en ervaring. Deze kennis en ervaring kan van meerwaarde zijn voor de opsporing. Hiermee kan immers het pallet van kennis en ervaring van de opsporingsorganisatie uitgebreid worden. Dit kan zaaksinhoudelijk of procesmatig nieuwe inzichten voor de opsporing opleveren.

Er bestaat een gereede kans dat politievrijwilligers over competenties beschikken die van meerwaarde kunnen zijn voor de opsporing. Binnen deze competenties kan een onderscheid gemaakt worden tussen vaardigheden die raken aan de professionele beroepsomgeving van politievrijwilligers en meer algemene vaardigheden en eigenschappen.

Uit de interviews is gebleken dat de politievrijwilligers inhoudelijk beschikken over zeer verschillende netwerken. Al deze netwerken kunnen door hun expliciete kennis en ervaring, via de politievrijwilligers, het pallet van kennis binnen de opsporing eveneens vergroten.

Politievrijwilligers beschikken over een frisse blik en in mindere mate ook over creativiteit en innovatieve vermogens. Deze aspecten kunnen van meerwaarde zijn voor de opsporing. Vanuit zaaksinhoudelijk oogpunt kunnen deze aspecten tot nieuwe of andere inzichten binnen zaken leiden. Procesmatig gezien kunnen deze aspecten leiden tot een effectievere en/of efficiëntere herziening van de opsporingsinstrumenten en –methoden.

Ten aanzien van bovengenoemde meerwaarden kunnen politievrijwilligers in de rol van (assistent-)rechercheur of in de rol van adviseur binnen de opsporing ingezet worden. In de rol van (assistent-)rechercheur werken politievrijwilligers inhoudelijk aan een zaak mee. Al de genoemde meerwaarden zouden in deze rol tot uiting kunnen komen. In de adviseursrol adviseren

politievrijwilligers onderzoeksteams, al dan niet vanuit kennis- en ervaringsachtergrond, in bepaalde zaken. Hierbij komen eveneens, met uitzondering van de 'extra handjes', alle meerwaarden tot uiting.

De inzet van politievrijwilligers in de gestelde rollen zou genoemde meerwaarden als kansen voor de opsporing kunnen opleveren, wat vervolgens tot een effectievere en efficiëntere opsporing kan leiden. Een inzet als (assistent-)rechercheur stuit echter op een aantal praktische valkuilen. De belangrijkste valkuil is dat politievrijwilligers slechts beperkt beschikbaar zijn voor de opsporing. Dit zorgt voor een ongewenste vertraging in de voortgang van zaken. Deze valkuil geldt niet voor de inzet van politievrijwilligers in de rol van adviseur. Het onderzoek blijft immers voortgang houden indien de politievrijwilliger als adviseur wordt ingezet.

Geconcludeerd kan worden dat de meerwaarden van politievrijwilligers het meest effectief tot hun recht komen in de rol van adviseur. Om deze reden wordt aanbevolen om politievrijwilligers in een rol als adviseur binnen de opsporing in te zetten. Hiertoe dient van alle politievrijwilligers helder te zijn welke opleidings- en werkachtergrond zij hebben. Deze achtergronden dienen in een database geregistreerd te worden. Onderzoeksteams kunnen in gevallen dat zij verlegen zitten om bepaalde kennis, deze database ter hand nemen en vervolgens een beroep doen op een politievrijwilliger met specifieke kennis en ervaring. Tevens bestaat er een mogelijkheid om als opsporing politievrijwilligers breed over (specialistische) problemen binnen de opsporing te bevragen. Hiervoor is instemming van de politievrijwilligers benodigd.

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
Samenvatting.....	2
1. Inleiding	7
1.1 Aanleiding	7
1.1.1 Effectiviteitscrisis in de opsporing.....	7
1.1.2 Burgers	7
1.1.3 Politievrijwilligers.....	8
1.1.4 Onderzoeksopdracht	8
1.2 Relevantie	9
1.3 Theoretisch kader	9
1.3.1 Burgerparticipatie.....	10
1.3.1.1 Meerwaarde vrijwilligers	10
1.3.1.2 Burgers in de opsporing	10
1.3.1.3 Participatieladder	11
1.3.2 Politievrijwilligers.....	11
1.3.3 Zoekzaken	12
1.4 Probleem-, doel- en vraagstelling	13
1.5 Definiëring en operationalisatie.....	14
1.5.1 Opsporing	14
1.5.2 Politievrijwilligers.....	14
1.5.3 Meerwaarde.....	14
1.5.3.1 Meerwaarde(n) volgens respondenten.....	14
1.5.3.2 Meerwaarden Demuynck et al. (2013)	14
1.5.3.2.1 Kennis en ervaring	15
1.5.3.2.2 Competenties	15
1.5.3.2.3 Netwerk	15
1.5.3.2.4 Frisse blik	15
1.5.3.2.5 Creativiteit	15
1.5.3.2.6 Innovatie.....	15
1.5.4 Wijze(n).....	15
1.5.5 Kansen, valkuilen en randvoorwaarden	16
1.6 Leeswijzer	16

2. Onderzoeksonderwerp	17
2.1 Methoden van onderzoek	17
2.1.1 Interviews.....	17
2.1.1.1 Interviews politievrijwilligers.....	17
2.1.1.2 Interviews leidinggevendende rechercheafdelingen	19
2.1.1.3 Interview expert inzet politievrijwilligers in de opsporing	20
2.1.1.4 Analyse	20
3. Resultaten	22
3.1 Meerwaarde(n) politievrijwilligers	22
3.1.1 Meerwaarde(n) volgens respondenten.....	22
3.1.1.1 Extra handjes	22
3.1.2 Meerwaarden Demuyne et al. (2013)	23
3.1.2.1 Kennis en ervaring	23
3.1.2.2 Competenties.....	24
3.1.2.2.1 Abstract kunnen denken	24
3.1.2.2.2 Analytisch vermogen.....	25
3.1.2.2.3 Communicatief vaardig	25
3.1.2.2.4 Enthousiast en gemotiveerd	26
3.1.2.2.5 Intelligentie	26
3.1.2.2.6 Kritische reflectie	26
3.1.2.2.7 Organisatorisch en coördinerend vermogen.....	27
3.1.2.2.8 Teamspeler	27
3.1.2.3 Netwerk.....	27
3.1.2.4 Frisse blik.....	28
3.1.2.5 Creativiteit	29
3.1.2.6 Innovatie	30
3.2 Wijzen van inzet politievrijwilligers binnen opsporing	31
3.2.1 Rol(len)	31
3.2.2 Strafbare feiten	31
3.3 Kansen, valkuilen en randvoorwaarden.....	32
3.3.1 Effecten van meerwaarden en inbedding politievrijwilligers als kansen.....	32
3.3.2 Juridische valkuilen en randvoorwaarden	33
3.3.3 Organisatorische valkuilen en randvoorwaarden	33
3.3.4 Operationele valkuilen en randvoorwaarden	34

4. Conclusie, discussie en aanbevelingen	35
4.1 Conclusie	35
4.2 Discussie	36
4.3 Aanbevelingen	39
4.3.1 Praktijk	39
4.3.2 Theorie	40
Literatuurlijst	41
Bijlage 1 Inhoud email politievrijwilliger	44
Bijlage 2 Inhoud email informatie interview politievrijwilligers	46
Bijlage 3 Topiclijst met interviewvragen politievrijwilligers	47
Bijlage 4 Topiclijst met interviewvragen leidinggevende opsporing	50
Bijlage 5 Topiclijst met interviewvragen expert	53
Bijlage 6 Codering	54

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

'Crisis dreigt in opsporing' (Wittenberg, 2010). Zo kopt het NRC Handelsblad op 22 november 2010 bij monde van Stoffel Heijnsman; toenmalig korpschef van de Utrechtse politie en voorzitter van de board opsporing van de Raad van Korpschefs. Ten grondslag aan deze dreigende crisis lag de gedachte dat het op den duur onacceptabel zou zijn dat minder dan één op de vier geregistreerde misdrijven wordt opgelost. Heijnsman concludeerde dat de geloofwaardigheid en de legitimiteit van de politie hierdoor in het geding waren. Om deze dreigende crisis af te wenden zou het opsporingsbeleid effectiever moeten (Kop, 2012; Salet & Terpstra, 2015; Wittenberg, 2010).

De in Heijnsman's bewoordingen 'dreigende crisis' heeft zich uitgemond in een daadwerkelijke effectiviteitscrisis (Helsloot, van Reenen & van Lochem, 2017; Kop, 2012; Kouwenhoven & Kleijer-Kool, 2016). Dit is niet de enige crisis waar de opsporing in de afgelopen 25 jaar mee heeft gekampt. Zo is er halverwege de jaren 90 van de vorige eeuw de zogenaamde 'IRT-affaire', die leidde tot de eerste crisis in de opsporing. Deze crisis stond in het teken van omstreden opsporingsmethoden en de integriteit van de opsporing. In 2000 vond vervolgens de Schiedammer parkmoord plaats. Deze moord lag ten grondslag aan een volgende crisis binnen de opsporing. Centraal binnen deze crisis stond de kwaliteit van de opsporing (Helsloot et al., 2017; Kop, 2012; Kouwenhoven & Kleijer-Kool, 2016).

1.1.1 Effectiviteitscrisis in de opsporing

Als reactie op de IRT-affaire en de Schiedammer Parkmoord zijn maatregelen genomen die moesten leiden tot wettelijke fundering van bijzondere opsporingsmethoden en sturing en controle daarop, tot meer professionalisering en een completere projectstructuur. Deze maatregelen hebben geleid tot meer bureaucratie en regeldrift binnen de opsporing. Als gevolg hiervan ontstond een capaciteitsprobleem dat uitmondde in de door Heijnsman beschreven 'effectiviteitscrisis' binnen de opsporing. De twee crisissen hebben daarmee bijgedragen aan de crisis waar de politie zich nu in bevindt (Helsloot et al., 2017).

In lijn met Heijnsman stelt Kop (2012) dat het knelpunt van de huidige crisis zit in de gebrekkige effectiviteit van de opsporing. Kop (2012) noemt echter nog twee andere knelpunten: de doorgeschoten bureaucratisering en een toename van complexiteit van de samenleving. Helsloot et al. (2017) stellen juist dat de bureaucratisering en de toename van complexiteit van de samenleving, de gebrekkige effectiviteit van de opsporing hebben veroorzaakt.

Het effectiviteitsvraagstuk van de opsporing vormt aanleiding voor en staat centraal binnen het landelijke programma 'herijking opsporing'. Dit programma betreft een samenwerkingsverband tussen politie en Openbaar Ministerie (OM) en is in 2015 in het leven geroepen om de kwaliteit van de opsporing te verhogen. Hiertoe zijn in de contourennota 'Contouren voor een effectieve, toekomstbestendige opsporing' (2015) 17 maatregelen opgesteld die nodig zijn om de opsporing te versterken.

1.1.2 Burgers

Binnen de huidige crisis wordt gesteld dat de effectiviteit van de opsporing niet alleen intern, maar ook extern tot stand komt. Om die reden vraagt de bestrijding van criminaliteit om een integrale aanpak (Programma herijking opsporing, 2016). In het programma wordt het belang van samenwerking met burgers ingezien. Verondersteld wordt dat betrokkenheid van burgers noodzakelijk is om de slagkracht van de politie te vergroten.

In het verleden werd de burger vooral bij opsporingsonderzoeken ingeschakeld vanwege de informatie die deze had. Door toename van complexiteit in de samenleving worden de problemen waarmee de opsporing te kampen heeft echter steeds diffuser en specialistischer. De aanpak van deze problemen vraagt om specifieke kennis en expertise. Deze kennis en expertise is voorhanden in de burgermaatschappij. Door hier gebruik van te maken kan er (mogelijk) een antwoord gevonden worden op de problemen die ervaren worden binnen de opsporing (de Vries & Smilda, 2014). Vanwege deze kennis en expertise komt de opsporing dan ook steeds vaker bij de burger op de lijn.

Dit heeft tot gevolg dat de burger steeds vaker, buiten de informatieverzorging, wordt ingezet bij opsporingsactiviteiten.

1.1.3 Politievrijwilligers

Een vaak door de politieorganisatie over het hoofd geziene, maar een zeer voor de hand liggende, burger binnen het sociale veiligheidsdomein betreft de politievrijwilliger. Dat politievrijwilligers zich over het hoofd gezien voelen, blijkt uit een onderzoek van van Steden en Mehlbaum (2015). Hieruit bleek dat politievrijwilligers zich ondergewaardeerd voelen, dat ze vinden dat ze te weinig training en begeleiding krijgen en dat het hen ontbreekt aan praktische zaken.

Politievrijwilligers met een opsporingsbevoegdheid kunnen over de gehele breedte van de politieorganisatie ingezet worden. Uit het onderzoek van van Steden en Mehlbaum (2015) bleek dat de invulling van de werkzaamheden door deze politievrijwilliger ook daadwerkelijk heterogeen is, maar daarbij wel afhankelijk is van de politie-eenheid. Binnen de opsporing worden de politievrijwilligers nog maar beperkt ingezet (H. Houwen, persoonlijke communicatie, 16 juni 2017). Dit aantal blijft binnen de eenheid Midden-Nederland beperkt tot één. Deze is zeer recent werkzaam binnen de opsporing naar mensenhandel (M. Dokter, persoonlijke communicatie, 25 juli 2017).

De politievrijwilliger bevindt zich in twee werelden; de 'burgerwereld' en de wereld van de politieorganisatie. De combinatie van deze twee werelden maakt de politievrijwilliger potentieel interessant voor de opsporing. Deze potentie wordt ingezien binnen het programma 'herijking opsporing'. Hierin wordt namelijk gesteld dat er nagedacht moet worden over politievrijwilligers die hun specifieke kennis en vaardigheden (opgedaan in de burgerwereld) kunnen inbrengen bij het oplossen van problemen binnen de opsporing.

Binnen de opsporing worden vooral problemen ervaren op de specialistische terreinen, zoals bij digitaal en financieel rechercheren (bijvoorbeeld bij onderzoeken naar cryptovaluta en underground banking, waarbij vaak versluierde handelingen plaatsvinden). Op deze terreinen heeft de politie de kennis en expertise niet altijd in huis of is de opsporing beperkt tot een gering aantal experts. Dit maakt dat dergelijke specialistische onderzoeken niet of slechts beperkt opgepakt kunnen worden. Daarnaast maakt de opsporing op deze terreinen gebruik van verouderde technieken, zoals hard- en software, waardoor de politie onvoldoende in staat is om de veranderingen in de huidige samenleving bij te benen. Criminelen ontwikkelen zich wat dat betreft veel sneller en zijn hierdoor in staat de politie voor te blijven (Lam, van der Wal & Kop, 2018). Deze ontwikkelingen maken dat criminelen op deze terreinen vaak uit het zicht van de politie blijven en dat een effectieve opsporing van deze criminelen achterwege blijft.

Inzet in de opsporing van politievrijwilligers met specifieke kennis en vaardigheden zou er toe kunnen leiden dat deze kennis en vaardigheden breder binnen de opsporing worden verspreid. Hierdoor zou de op specialistische terreinen opgelopen achterstand op criminelen ingelopen kunnen worden. Dergelijke politievrijwilligers kunnen namelijk mogelijk inzichten brengen die binnen de opsporing nog geen gemeengoed zijn. Dit kan mogelijk positief bijdragen aan opsporingsmethoden en -technieken, in de zin dat deze effectiever en efficiënter worden.

1.1.4 Onderzoeksopdracht

Margriet Algera is kartrekker van het programma 'herijking opsporing' in de politie-eenheid Midden-Nederland. Vanuit deze hoedanigheid heeft zij veel gesprekken gevoerd met personen die werkzaam zijn binnen de opsporing. Op basis van deze gesprekken stelde zij dat de genoemde problemen ook ervaren worden in de politie-eenheid Midden-Nederland. Hierbij werd geschetst dat er te beperkt expertises aanwezig zijn binnen de opsporing om effectieve opsporingsonderzoeken te kunnen draaien op specialistische terreinen. Dit deed zich, volgens Algera, voornamelijk voor op de terreinen van de digitale opsporing. Algera is van mening dat politievrijwilligers mogelijk van meerwaarde kunnen zijn bij de oplossing van deze problemen. Met hun kennis en vaardigheden zou de beperkte expertise binnen de opsporing namelijk aangevuld kunnen worden, met als gevolg dat er mogelijk effectiever onderzoek gedaan kan worden op specialistische terreinen (persoonlijke communicatie, 5 juni 2017).

Vooralsnog is volgens Algera (persoonlijke communicatie, 5 juni 2017) echter niet helder of politievrijwilligers in de politie-eenheid Midden-Nederland überhaupt over specifieke kennis en vaardigheden beschikken, waarmee zij van meerwaarde kunnen zijn bij het oplossen van problemen in de opsporing. Hiertoe dient er zicht verkregen te worden op de meerwaarde(n) die vrijwilligers kunnen hebben voor de opsporing. Als duidelijk is wat de meerwaarde(n) is, kunnen zij effectiever en efficiënter ingezet worden ten aanzien van de problemen die binnen de opsporing ervaren worden.

Met betrekking tot de inzet van politievrijwilligers wordt in het koersdocument van het programma 'herijking opsporing' (2017) verondersteld dat politievrijwilligers binnen de opsporing op gelijke wijze als in de basispolitiezorg ingezet kunnen worden. Binnen de basispolitiezorg worden politievrijwilligers voornamelijk ingezet op de ondersteuning van de uitvoering van kerntaken van de politie (Stichting Maatschappij en Veiligheid, 2016). Afgezet tegen de meerwaarde(n) waarover politievrijwilligers zouden kunnen beschikken, vraagt Algera (persoonlijke communicatie, 5 juni 2017) zich af of dit wenselijk en überhaupt wel mogelijk is. Zij denkt dat andere samenwerkingsvormen tussen vrijwilliger en opsporing, waarbij de rolverdeling anders is dan binnen de basispolitiezorg, mogelijk effectiever zullen zijn. Als gevolg van een effectievere inzet van politievrijwilligers binnen de opsporing zouden mogelijk opgelopen achterstanden op de specialistische terreinen kunnen worden ingelopen. De opsporing is hiermee in de breedste zin gebaat. Algera stelt dan ook dat vooralsnog niet duidelijk is op welke wijze(n) politievrijwilligers ten aanzien van hun meerwaarde(n) binnen de opsporing in de politie-eenheid Midden-Nederland ingezet kunnen worden. Hier dient onderzoek naar gedaan te worden.

1.2 Relevantie

In de wetenschappelijke literatuur zijn verschillende onderzoeken verschenen waarbinnen de Nederlandse politievrijwilliger centraal stond (o.a. Meijs & Roza, 2010; van Steden & Mehlbaum, 2015; Thaens, de Kool & Siep, 2015). In deze publicaties wordt echter niet gerept over politievrijwilligers binnen de opsporing. Dit onderzoeksterrein blijkt onontgonnen. Middels een exploratief onderzoek over de wijze(n) waarop politievrijwilligers van meerwaarde kunnen zijn voor de opsporing in de eenheid Midden-Nederland wordt dit onderzoeksterrein voor het eerst voorzichtig ontgonnen. Dit onderzoek zal de eerste aanzet geven voor wetenschappelijke kennis over de politievrijwilliger binnen de opsporing in het algemeen en de meerwaarde die zij hieraan kunnen leveren in het bijzonder. Op basis van de aanbevelingen van dit onderzoek zal het betreffende onderzoeksterrein verder ontdekt kunnen worden.

In praktische zin zal betreffend onderzoek relevant zijn voor de opsporing. In deze studie wordt immers onderzocht op welke wijze(n) politievrijwilligers van meerwaarde kunnen zijn voor de opsporing. Door zicht te krijgen op de meerwaarde(n) en de wijze(n) waarop zij ten aanzien van deze meerwaarde(n) ingezet kunnen worden, kunnen politievrijwilligers gericht ingezet worden op de ervaren problemen binnen de opsporing, die voornamelijk spelen op specialistische terreinen. Zo zal in de burgermaatschappij opgedane kennis en expertise binnen de opsporing ingezet kunnen worden. Dit zou ertoe kunnen leiden dat de opgelopen achterstand op criminelen op de specialistische terreinen wordt ingelopen.

Uit onderzoek is gebleken dat het niet specifiek inzetten van politievrijwilligers op gebieden waar zij kennis en vaardigheden in hebben een bron van onvrede oplevert (van Steden & Mehlbaum, 2015). Dit gegeven maakt betreffend onderzoek relevant voor de politieorganisatie in de eenheid Midden-Nederland. Door zicht te krijgen op de meerwaarde(n) die politievrijwilligers aan de opsporing kunnen leveren, kunnen politievrijwilligers mogelijk beter naar wens (in de opsporing) en effectiever worden ingezet. Dit zou mogelijk bij kunnen dragen aan een betere waardering van de organisatorische inbedding van de politievrijwilliger.

1.3 Theoretisch kader

In het theoretisch kader wordt een verkenning gedaan van de meest recente literatuur die is gekoppeld aan de inzet van politievrijwilligers binnen de opsporing.

1.3.1 Burgerparticipatie

Burgerparticipatie houdt in dat burgers op enigerlei wijze deelnemen aan de vorming en/of uitvoering van beleid (van Caem, 2008) en wordt op veel verschillende beleidsterreinen en voor veel verschillende doeleinden ingezet (Cornelissens & Ferwerda, 2010; van der Hoeven, 2011). Eén van deze beleidsterreinen is die van de veiligheid. Dit terrein leent zich goed voor burgerparticipatie, door de ervaren urgentie, het gemeenschappelijke referentiekader, de algemeen gedeelde norm en het heldere doel van het probleem (Boutellier, 2008).

Binnen de wetenschappelijke literatuur worden veel verschillende definities gebruikt voor burgerparticipatie binnen het beleidsterrein van de (sociale) veiligheid (zie bijvoorbeeld Bervoets, van Ham & Ferwerda, 2016; Brans, Maesschalck, Gelders & Colsoel, 2008; Brinkhoff, 2008; van Caem, 2008). In het onderzoek van van der Land, van Stokkom en Boutellier (2014) naar de vormen van burgerparticipatie die in Nederland in het sociale veiligheidsdomein voorkomen, formuleren zij burgerparticipatie als: “de actieve betrokkenheid van burgers bij de beleidsvorming rond en realisatie van collectieve belangen op het gebied van de sociale veiligheid”.

1.3.1.1 Meerwaarde vrijwilligers

Bij burgerparticipatie binnen het beleidsterrein van de sociale veiligheid wordt veelal gebruik gemaakt van burgers die op vrijwillige basis hun diensten aanbieden (van der Land et al., 2014). Over de meerwaarden van vrijwilligers binnen dit terrein is vooralsnog weinig wetenschappelijke literatuur verschenen. De enige relevante studie is van Demuynck et al. (2013), waarbij vanuit een Belgische context onderzoek gedaan is naar de meerwaarden van vrijwilligers voor overheidsorganisaties. Zij stellen dat vrijwilligers de nodige meerwaarden voor overheidsorganisaties mee kunnen brengen. Zo kunnen vrijwilligers de nodige ervaring en kennis uit andere sectoren naar een overheidsorganisatie meenemen, waarvan gebruik gemaakt kan worden om de producten en diensten van die organisatie te optimaliseren. Daarnaast kunnen overheidsorganisaties gebruik maken van de specifieke competenties en het netwerk van de vrijwilliger. Vrijwilligers zijn eveneens in staat om met een frisse blik van buiten naar de organisatie te kijken. Ten slotte zijn vrijwilligers goedkoper en leveren zij vaak de nodige creativiteit en innovatie op.

1.3.1.2 Burgers in de opsporing

Binnen de opsporing van strafbare feiten worden eveneens burgerparticipatie-initiatieven ontplooid. Voor wat betreft burgerparticipatie binnen de opsporing geldt dat er in de wetenschappelijke literatuur veel definities zijn geformuleerd. Cornelissens en Ferwerda (2010) definiëren deze vorm van burgerparticipatie als: “inspanningen die door de politie worden verricht om burgers te betrekken bij opsporingsactiviteiten, met als doel dat zij een bijdrage aan de opsporing leveren”. Zij onderscheiden hierbij vier verschillende rollen:

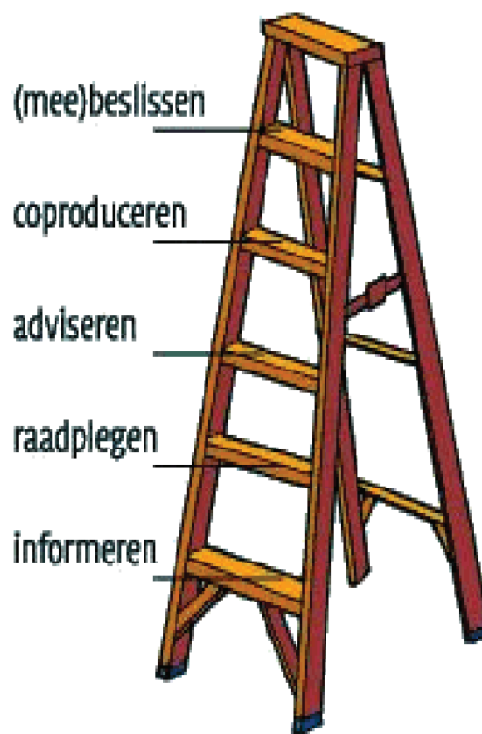
- Getuigenoproep op heterdaad. De politie maakt hierbij gebruik van burgers als ‘extra ogen en oren’ om de pakkans bij heterdaadsituaties te verhogen;
- Getuigenoproep buiten heterdaad. Deze burgerparticipatievorm kan worden beschouwd als een verlengstuk van reguliere opsporingsmethoden zoals het buurt- en passantenonderzoek;
- Oproepen van (beeld)materiaal van delicten;
- Inzet van burgers bij opsporingsactiviteiten. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de kennis en kunde van de burger (Kop, 2013).

Huisman, Princen, Klerks en Kop (2016) stellen dat er kansen liggen om individuele burgers meer te betrekken bij de opsporing. Volgens Kop (2016) zijn burgers zelfs de belangrijkste succesfactor voor effectief en efficiënt opsporen. Het al dan niet oplossen van een misdrijf wordt in belangrijke mate bepaald door de kwaliteit en kwantiteit van informatie die burgers na een misdaad met de politie delen. Wanneer dit gecombineerd wordt met de bereidheid om deze informatie aan de politie te leveren en het belang dat burgers hechten aan veiligheid, biedt burgerparticipatie binnen de opsporing volop kansen (Kop, 2016). Zij stelt dat burgers nog onvoldoende betrokken worden bij de opsporing. Hierom moet de burger vaker bij de opsporing betrokken worden en moet deze dan ook een grotere mate van invloed en macht gegeven worden.

1.3.1.3 Participatieladder

Kop (2016) onderbouwde haar stelling aan de hand van de zogenaamde participatieladder. Deze is in 1969 door Arnstein geïntroduceerd, waarbij zij burgerparticipatie formuleerde in termen van invloed en macht. Voor wat betreft deze ladder werden acht verschillende niveaus van participatie opgenomen, waarbij de mate van invloed en macht van de burger toeneemt naarmate deze hoger op de ladder komt (van der Hoeven, 2011; Kop, 2016).

De participatieladder van Arnstein is door Edelenbos en Monnikhof (2001) als inspiratie gebruikt voor het opstellen een participatieladder binnen een Nederlandse context (Kop, 2016). Zij onderscheiden vijf niveaus van participatie: informeren, raadplegen, adviseren, coproduceren en (mee)beslissen (zie figuur 1). Ook voor wat betreft deze ladder geldt dat de mate van invloed en macht van de burger toeneemt naarmate deze hoger op de ladder komt (Edelenbos & Monnikhof, 2001). Op het niveau van informeren is er slechts beperkt sprake van burgerparticipatie. Vertaald naar de context van de politie, is er sprake van informeren bij eenzijdige communicatie van de politie richting de burger. Bij raadplegen is er al meer sprake van burgerparticipatie. Hierbij vraagt de politie de burgers om informatie. In het geval van adviseren is er sprake van een machtsbalans tussen burger en politie. Hiervan is onder meer sprake wanneer burgers als deskundigen worden ingezet. Van coproduceren (ook wel cocreatie genoemd) is sprake wanneer burger en politie een probleemopvatting delen en gezamenlijk op zoek gaan naar de oplossing voor dat probleem. Hierbij moet gedacht worden aan de inzet van de burger als rechercheur (Knapen, 2017). Bij (mee)beslissen laat de politie de ontwikkeling van ideeën en besluitvorming over aan de burger. De politie zal dan slechts ten aanzien van het proces adviseren (Kop, 2016).

Figuur 1 De participatieladder van Edelenbos en Monnikhof (2001)

Kop (2016) stelt dat veel burgerparticipatie-initiatieven zich binnen de opsporing op de eerste drie treden bevinden. Zij vraagt zich af of burgerparticipatie in de opsporing richting de trede van cocreatie kan gaan. Door de burger op deze trede te plaatsen kunnen de rollen van de burger en de politie elkaar mogelijk aanvullen en versterken (Kop, 2016).

1.3.2 Politievrijwilligers

Politievrijwilligers zijn een belangrijke geformaliseerde vorm van burgerparticipatie bij de politie; de inzetbaarheid van burgers is over een langere periode geregeld (van der Land et al., 2014). Hiernaast beschrijven Thaens en de Kool (2016) dat vrijwilligers hun werkzaamheden op een gestructureerde basis uitvoeren. Dit in tegenstelling tot andere vormen van burgerparticipatie waarbij de politie lang niet altijd kan vertrouwen op de blijvende inzet van burgers, omdat de initiatieven ad-hoc of kortstondig zijn (van der Land et al., 2014).

Uit wetenschappelijk onderzoek is gebleken dat politievrijwilligers doorgaans middelbaar of hoog opgeleid zijn en dat er door de politie niet of onvoldoende gebruik wordt gemaakt van de kennis en vaardigheden die vrijwilligers meenemen vanuit hun ervaring uit betaalde functies (van Steden & Mehlbaum, 2015; de Kool & Siep, 2015). Hier ligt volgens van Steden en Mehlbaum (2015) een kans voor de politieorganisatie, in de zin dat er met andere ogen naar politiewerk gekeken kan worden. Zij stellen dan ook dat de politie (incidenteel) bij de vrijwilligers te rade moet gaan voor het inwinnen van expertise. In lijn hiermee stellen Eysink Smeets, van Os, Rookhuijzen en Gunther Moor (2011) dat er in de samenleving veel voor de politie relevante expertise aanwezig is. Volgens hen doet de politie er verstandig aan om vrijwilligers niet alleen 'politiewerk' te laten doen, maar hen ook werk te laten doen waarbij zij eigen expertise kunnen inbrengen.

Uit het onderzoek van van Steden en Mehlbaum (2015) is tevens gebleken dat veel politievrijwilligers niet tevreden zijn over hun organisatorische inbedding. Zo zouden politievrijwilligers meer ten aanzien van hun expertises ingezet willen worden. Volgens Meijs en Brudney (2007) kan met het model van een fruitmachine (gokkast) een antwoord gevonden worden over deze onvrede. Zij stellen dat een winnend scenario wordt bereikt als bekwaamheid en beschikbaarheid van de vrijwilliger matchen met de opdracht van de organisatie ('jackpot').

Afgezet tegen de participatieladder van Edelenbos en Monnikhof (2001) is het niet eenduidig vast te stellen op welke trede(n) politievrijwilligers zich bevinden op het moment dat zij worden ingezet binnen de opsporing. Dit is afhankelijk van de wijze van deze inzet. Door de kennis en vaardigheden van de politievrijwilliger lijkt het aannemelijk dat politievrijwilligers binnen de opsporing als deskundigen worden ingezet, waarbij zij zich dan bevinden op de trede van adviseren. Ook lijkt een inzet in de rol van onderzoeker aannemelijk. Dan bevindt de vrijwilliger zich op de trede van cocreatie.

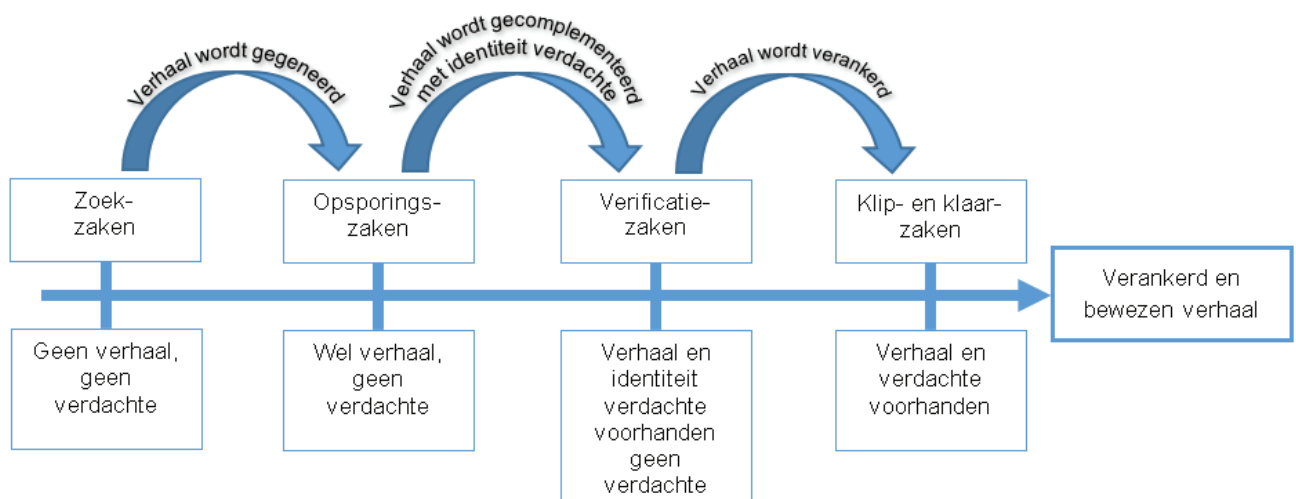
Door binnen de opsporing gebruik te maken van de kennis en vaardigheden die de politievrijwilligers binnen hun betaalde functies hebben opgedaan, bestaat de mogelijkheid dat de rollen van de burger (politievrijwilliger) en de politie (opsporing) elkaar, naar Kop's (2016) suggestie, aanvullen en versterken. Het inbrengen van expertises van politievrijwilligers binnen de opsporing kan immers leiden tot kruisbestuiving van kennis en vaardigheden tussen politievrijwilligers en opsporing. Dit kan tot gevolg hebben dat lacunes binnen de opsporing op specialistische terreinen opgevuld worden, waardoor mogelijk de ontstane achterstand op criminelen ingelopen kan worden.

1.3.3 Zoekzaken

De expertise van politievrijwilligers lijkt het meest effectief ingezet te kunnen worden bij zogenaamde zoekzaken. Zoekzaken worden door de Poot et al. (2004) onderscheiden van andersoortige zaken:

- Zoekzaken. In dergelijke zaken is geen direct zicht op datgene wat zich voorgevallen heeft (het verhaal) en wie er verantwoordelijk is voor het strafbare feit (de verdachte).
- Opsporingszaken. Bij opsporingszaken is er wel zicht op een verhaal, maar nog niet op een verdachte.
- Verificatiezaken. Verificatiezaken zijn zaken waarbij het verhaal en de identiteit van de verdachte bij aanvang van het onderzoek voorhanden zijn.
- Klip- en klaarzaken. Dit betreffen zaken waarbij het verhaal en de verdachte bij aanvang van het onderzoek direct voorhanden zijn.

Bij zoek- en opsporingszaken is de afstand tussen beginsituatie (geen verdachte, (g)een verhaal) tot gewenste situatie (een verankerd verhaal) groot. Hiertoe zal eerst een verhaal geconstrueerd moeten worden (in geval van een zoekzaak), om vervolgens een verdachte op te sporen. Hierna moet het verhaal verankerd gaan worden middels bewijsmiddelen via de lijn van verificatie- en klip- en klaarzaken (de Poot et al, 2014).

Figuur 2 Schematische weergave van typen zaken (de Poot et al., 2004)

Op de specialistische terreinen worden door criminelen vaak versluierde handelingen (bijvoorbeeld met betrekking tot cryptovaluta en underground banking) uitgevoerd (Lam, van der Wal & Kop, 2018) of is er binnen opsporingsonderzoeken slechts zicht op een fragmenten van het strafbare feit. Dit heeft tot gevolg dat er niet direct zicht is op het verhaal van het strafbare feit. Dit maakt dat veel van dergelijke specialistische onderzoeken zogenaamde zoekzaken zijn.

Uit onderzoek van de Poot et al. (2004) is gebleken dat rechercheurs met een expertise in willekeurige strafbare feiten, in zoekzaken sterk gericht zijn op informatie waaruit delen van het verhaal gereconstrueerd kunnen worden. Rechercheurs zonder expertise zijn meer bezig met het vinden van daderinformatie en zijn minder gericht op het reconstrueren van het verhaal. Door juist gericht te zijn op reconstructie van een verhaal en niet alleen naar bewijsmiddelen te zoeken, kunnen meer aanknopingspunten en zoekmogelijkheden in een onderzoek worden uitgebuit. Hierdoor kan veel gerichter naar informatie worden gezocht, wat zowel de kans op succes als de efficiëntie van een onderzoek vergroot.

In onderhavig onderzoek wordt verondersteld dat dit gegeven niet slechts voorbehouden is aan rechercheurs met een expertise, maar tevens is voorbehouden aan 'andere' experts zoals een politievrijwilliger met een specifieke expertise. Aangenomen wordt dat dergelijke vrijwilligers in staat zijn om gerichter naar informatie te zoeken dan rechercheurs zonder deze expertise. Dit maakt dat de inzet van politievrijwilligers met een expertise, in de opsporing van zoekzaken mogelijk tot een vergroting van de kans op succes in dergelijke zaken kan leiden.

1.4 Probleem-, doel- en vraagstelling

Aan dit onderzoek liggen de problemen ten grondslag die binnen de opsporing van de specialistische terreinen ervaren worden. Verondersteld wordt dat politievrijwilligers een belangrijke rol kunnen spelen in de oplossing van deze problemen. Vooral nog is er echter geen zicht op de meerwaarde(n) waarover politievrijwilligers beschikken en op welke wijze deze vrijwilligers van meerwaarde voor de opsporing kunnen zijn. In dit onderzoek worden beide lacunes met elkaar verenigd. Om te onderzoeken op welke wijze politievrijwilligers van meerwaarde kunnen zijn voor de opsporing in de eenheid Midden-Nederland, dient eerst zicht verkregen te worden op de afzonderlijke meerwaarde(n) waarover politievrijwilligers überhaupt beschikken. Dit maakt dat de **probleemstelling** voor dit onderzoek als volgt luidt:

Er is geen zicht op welke wijze(n) politievrijwilligers van meerwaarde kunnen zijn voor de opsporing binnen de politie-eenheid Midden-Nederland.

Vanuit de probleemstelling kan de navolgende **doelstelling** opgesteld worden:

Het in kaart brengen van de wijze(n) waarop politievrijwilligers van meerwaarde kunnen zijn voor de opsporing binnen de politie-eenheid Midden-Nederland.

Deze doelstelling leidt vervolgens tot de volgende **centrale vraagstelling**:

Op welke wijze(n) kunnen politievrijwilligers van meerwaarde zijn voor de opsporing binnen de politie-eenheid Midden-Nederland?

Om antwoord te krijgen op bovenstaande centrale vraagstelling dient antwoord gevonden te worden op de onderstaande **deelvragen**:

1. Welke meerwaarde(n) bezitten politievrijwilligers in de politie-eenheid Midden-Nederland voor de opsporing?
2. Op welke wijze(n) zouden politievrijwilligers binnen de opsporing in politie-eenheid Midden-Nederland met betrekking tot hun meerwaarde(n) ingezet kunnen worden?
3. Welke kansen, valkuilen en randvoorwaarden levert de inzet van politievrijwilligers binnen de opsporing van de politie-eenheid Midden-Nederland op?

1.5 Definiëring en operationalisatie

Om antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvragen worden de belangrijkste begrippen gedefinieerd en geoperationaliseerd. Hierbij worden de onafhankelijke variabelen gedefinieerd en de afhankelijke variabelen gedefinieerd en geoperationaliseerd.

1.5.1 Opsporing

In art. 132a van het Wetboek van Strafvordering (WvSv) staat beschreven dat opsporing het doen van onderzoek in verband met strafbare feiten betreft. Dit onderzoek staat onder gezag van de officier van justitie en heeft als doel het nemen van strafvorderlijke beslissingen. Binnen deze studie zal de opsporing zich beperken tot de opsporing van zoekzaken, zoals opgesteld door de Poot et al. (2004).

1.5.2 Politievrijwilligers

Binnen de Politiewet 2012 wordt er een onderscheid gemaakt tussen politievrijwilligers als ambtenaren die zijn aangesteld voor de uitvoering van de politietaak (executieve vrijwilligers) en ambtenaren die zijn aangesteld voor de uitvoering van technische, administratieve en andere taken ten dienste van de politie (niet-executieve vrijwilligers) (H. Houwen, persoonlijke communicatie, 16 juni 2017; van Steden & Mehlbaum, 2015). Executieve vrijwilligers zijn opsporingsambtenaren in de zin van artikel 141 WvSv. Dit houdt in dat zij volledige opsporingsbevoegdheden hebben.

In deze studie betreft de politievrijwilliger de persoon die een opsporingsbevoegdheid heeft, werkzaam is als executieve politievrijwilliger en als dusdanig geregistreerd staat bij het Team Politievrijwilligers (TPV) in de eenheid Midden-Nederland.

1.5.3 Meerwaarde

In deze studie wordt verstaan onder meerwaarde: “een extra waarde” (van Dale, 2017). Deze extra waarde wordt binnen deze studie meetbaar gemaakt door zonder vooraf gegeven kaders onderzoek te doen naar de meerwaarde(n) van politievrijwilligers voor de opsporing. Vervolgens wordt getoetst of de meerwaarden van Demuynck et al. (2013) ook opgaan voor politievrijwilligers in de opsporing.

1.5.3.1 Meerwaarde(n) volgens respondenten

Om de meerwaarde(n) van politievrijwilligers voor de opsporing zonder vooraf gegeven kaders te meten wordt onderzocht wat de eigen visie van de respondenten op de betreffende meerwaarde(n) is. Respondenten worden hierin niet beperkt door een vooraf bepaalde meerwaarden.

1.5.3.2 Meerwaarden Demuynck et al. (2013)

Naast de eigen visie van respondenten op de meerwaarde(n) van politievrijwilligers voor de opsporing, wordt vervolgens aansluiting gevonden bij de theorie van Demuynck et al. (2013). Zij stellen dat vrijwilligers verschillende meerwaarden hebben, waarbij zij onderscheiden:

- Kennis en ervaring;
- Competenties;
- Netwerk;
- ‘Frisse blik’;
- Creativiteit;
- Innovatie;
- Goedkoper.

Aangezien politievrijwilligers geen reguliere betaalde arbeidskrachten zijn, wordt de meerwaarde goedkoper in deze studie aangenomen en derhalve niet onderzocht. De meerwaarden ‘frisse blik’, creativiteit en innovatie betreffen afzonderlijk in de theorie van Demuynck et al. (2013) benoemde competenties. Hierom worden deze afzonderlijk in deze studie behandeld.

Met betrekking tot deze theorie wordt getoetst of de genoemde meerwaarden ook opgaan voor politievrijwilligers in de opsporing. Dit wordt gemeten door ten aanzien van de verschillende potentiële meerwaarden te onderzoeken:

- of dat politievrijwilligers over deze potentiële meerwaarde beschikken;
- of de potentiële meerwaarde daadwerkelijk van meerwaarde is voor de opsporing;
- waar die meerwaarde uit bestaat.

De reden dat er aansluiting wordt gevonden bij de theorie van Demuynck et al. (2013) ligt in het gegeven dat er slechts één theorie beschikbaar is met betrekking tot de meerwaarden van vrijwilligers voor overheidsorganisaties. Daarnaast sluiten de genoemde meerwaarden aan bij de door de onderzoeker veronderstelde meerwaarden waar politievrijwilligers over zouden kunnen beschikken.

1.5.3.2.1 Kennis en ervaring

In deze studie wordt voor de kennis gedefinieerd als: “informatie, die als persoonlijke bekwaamheid gezien kan worden, dat een niet statisch karakter heeft”. Kennis kan veranderen en verouderen naar mate meer kennis wordt opgedaan (Kessels, 1999). Ervaring is een vorm van kennis die door ondervinding geleerd wordt.

In deze studie wordt kennis en ervaring gerelateerd aan achtergrond qua opleiding en professie. Om te meten over welke kennis en ervaring de politievrijwilligers beschikken wordt ten aanzien van politievrijwilligers onderzocht welke opleiding(en) zij gevolgd hebben, welke professie(s) zij hebben en hoe lang zij binnen deze professie(s) werkzaam zijn.

1.5.3.2.2 Competenties

Competenties zijn specifieke eigenschappen, kennis of vaardigheden van mensen, groepen van mensen of organisaties (Nieuwenhuis, 2006). Hierin is een overlap te vinden met kennis en ervaring. Immers, competenties worden deels ontwikkeld door kennis en ervaring. In deze studie wordt om die reden competenties gedefinieerd als: “specifieke eigenschappen of vaardigheden”.

1.5.3.2.3 Netwerk

Onder netwerk wordt in deze studie het professionele netwerk verstaan. Hierbij wordt een professioneel netwerk gedefinieerd als: “alle (potentiële) relaties die benaderd kunnen worden voor zakelijke aangelegenheden”.

1.5.3.2.4 Frisse blik

In dit onderzoek wordt ‘frisse blik’ gedefinieerd als: “het onafhankelijk en zonder vooroordeel kunnen beschouwen van een feitelijk gegeven”. Dit betreft in deze studie een afzonderlijke competentie.

1.5.3.2.5 Creativiteit

Een andere in deze studie afzonderlijke competentie is creativiteit. In deze studie wordt creativiteit gedefinieerd als: “Bekijkt vraagstukken vanuit verschillende invalshoeken. Komt tot bestaande originele ideeën of oplossingen voor problemen die met de functie verband houden”.

1.5.3.2.6 Innovatie

In deze studie wordt innovatie gedefinieerd als: “Het hebben en stimuleren van nieuwe, originele ideeën, werkwijzen en toepassingen. Zich met een onderzoekende en nieuwsgierige geest richten op toekomstige vernieuwing van strategie, producten, diensten en markten” (Nieuwenhuis, 2006).

1.5.4 Wijze(n)

Voor wat betreft deze studie wordt er met wijze(n) bedoeld op rollen die politievrijwilligers binnen de opsporing kunnen aannemen. In deze studie wordt onder rol verstaan: “een verzameling taken die betrekking hebben op overeenkomstige en samenhangende activiteiten” (Hoving & van Bon, 2017). Binnen de opsporing kunnen deze taken samenhangen met het (soort) strafbare feit dat onderzocht wordt. Zo zal een digitaal rechercheur andere taken hebben dan een zedenrechercheur. Hierom wordt voor wat betreft de rol tevens meegenomen ten aanzien van welk (soort) strafbare feit vrijwilligers van meerwaarde kunnen zijn. Bij de strafbare feiten wordt in dit onderzoek aansluiting gezocht bij de strafbare feiten zoals opgesomd in het Wetboek van Strafrecht (WvSr) en aanverwante wetten.

Om zicht te krijgen op de rol(len) die politievrijwilligers ten aanzien van hun meerwaarde(n) kunnen aannemen, wordt onderzocht wat de visie van de respondenten hier omtrent is. Binnen de opsporing kunnen door politievrijwilligers verschillende rollen aangenomen worden. Deze worden, vanwege de open verkenning, in deze studie niet limitatief opgesomd. Tevens wordt hierbij onderzocht op welke strafbare feiten politievrijwilligers ingezet kunnen worden.

1.5.5 Kansen, valkuilen en randvoorwaarden

In deze studie zijn kansen gedefinieerd als: “gunstige gelegenheden” (van Dale, 2018). Hier tegenover staan valkuilen. Dit betreffen (onverwachte) moeilijkheden (van Dale, 2018). In deze studie wordt onder valkuilen tevens bedreigingen gerekend. Bedreigingen betreffen potentiële moeilijkheden. Derhalve worden valkuilen in deze studie gedefinieerd als: “potentiele (onverwachte) moeilijkheden”. Randvoorwaarden worden in deze studie vervolgens gedefinieerd als: “bijkomende voorwaarden waaraan voldaan moet zijn” (van Dale, 2018).

In deze studie zal er onderzoek gedaan worden naar de kansen, valkuilen en randvoorwaarden in juridische, organisatorische en operationele zin bij de inzet van politievrijwilligers in de opsporing. Voor deze gebieden is gekozen, omdat deze het meest relevant lijken voor de inzet van politievrijwilligers binnen de opsporing. Hiertoe wordt onderzocht wat de kansen, valkuilen en randvoorwaarden van de inzet van politievrijwilligers binnen de opsporing op de betreffende gebieden zijn.

1.6 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt er uitleg gegeven over de keuze van de gehanteerde onderzoeksmethode. Vervolgens worden de resultaten die dit onderzoek hebben opgeleverd in hoofdstuk 3 uit de doeken gedaan. Hierbij zal stil gestaan worden bij de concrete meerwaarde(n) die politievrijwilligers voor de opsporing van zoekzaken bezitten, op welke wijze(n) zij ten aanzien van deze meerwaarden ingezet kunnen worden en de kansen, valkuilen en randvoorwaarden die deze inzet met zich meebrengt. Tot slot volgen in hoofdstuk 4 de conclusie, discussie en aanbevelingen van dit onderzoek.

2. Onderzoeksontwerp

In dit hoofdstuk worden de onderzoeksmethoden behandeld die zijn ingezet om antwoord te geven op de probleemstelling van dit exploratieve onderzoek.

2.1 Methoden van onderzoek

Om antwoord te kunnen geven op de probleemstelling en onderzoeksvragen zijn voorafgaand aan de studie verkennende gesprekken gevoerd met diverse experts op het onderzoeksterrein. Deze gesprekken hebben input opgeleverd voor de probleemverkenning en hebben een inhoudelijke bijdrage opgeleverd in de wijze van inrichting en uitvoering van betreffend onderzoek.

2.1.1 Interviews

In het onderzoek zijn in totaal elf interviews afgenomen bij politievrijwilligers in de eenheid Midden-Nederland, leidinggevendenden van rechercheafdelingen in de eenheid Midden-Nederland en een expert op het gebied van de inzet van politievrijwilligers in de opsporing. Middels interviews is onderzocht op welke wijze(n) politievrijwilligers van meerwaarde kunnen zijn voor de opsporing. De reden om interviews af te nemen, lag in de aanname dat de data die verzameld moest worden erg 'rijk' was. Bij het vaststellen van de meerwaarde(n) van politievrijwilligers voor de opsporing was het namelijk benodigd om de motivatie achter deze meerwaarde(n) te achterhalen. Om deze 'rijkheid' van de data naar het oppervlak te krijgen is een diepgaande onderzoeksmethode in de vorm van een interview een geschikte methode.

Een andere reden voor het afnemen van interviews houdt verband met de validiteit van het onderzoek. Bij onduidelijke antwoorden van respondenten is het namelijk mogelijk om door te vragen om alsnog een helder antwoord te verkrijgen. Op deze wijze kan er gemeten worden wat er getracht wordt te meten in dit onderzoek.

Aan het gebruik van interviews bleken ook een aantal beperkingen verbonden. Met deze beperkingen diende rekening gehouden te worden bij de interpretatie van de onderzoeksresultaten. Deze beperkingen zullen in de discussie-paragraaf besproken worden.

2.1.1.1 Interviews politievrijwilligers

Om een beeld te schetsen van de wijze(n) waarop politievrijwilligers van meerwaarde kunnen zijn voor de opsporing van zoekzaken zijn allereerst interviews afgenomen met vijf politievrijwilligers. Deze politievrijwilligers zijn op basis van zelfselectie geselecteerd. Hierbij zijn al de politievrijwilligers (140 personen) met een opsporingsbevoegdheid binnen de eenheid Midden-Nederland per privé- en politiemail gevraagd of zij geïnteresseerd waren om werkzaamheden binnen de opsporing uit te voeren en of zij bereid waren om anoniem een interview te geven. De reden voor de benadering van de politievrijwilligers op beide mailadressen is gelegen in de voortgang van het onderzoek. Politievrijwilligers zijn vaak maar beperkt beschikbaar op de politiemail. Versturen van deze mails naar slechts de politiemail zou de voortgang van het onderzoek in het gedrang brengen. Hierbij wordt de aanname gedaan dat politievrijwilligers vaker hun privémail lezen dan de politiemail. Deze aanname wordt gesterkt doordat het TPV via de mail altijd met de politievrijwilliger communiceert via de privémail. De mails naar de politievrijwilligers zijn in deze studie door het TPV verstuurd via het mailaccount van het TPV. Hier was immers een lijst met mailadressen van de politievrijwilligers beschikbaar. Tevens werd hierdoor een hogere respons verwacht. Deze verwachting is gestoeld op de bekendheid van de vrijwilligers met het TPV.

De eerste vraag in de mail werd gesteld om onderscheid te kunnen maken in het al dan niet hebben van interesse voor het uitvoeren van werkzaamheden binnen de opsporing. Hierbij werd aangenomen dat indien vrijwilligers geen interesse hebben, deze geen werkzaamheden zullen uitvoeren binnen de opsporing en dat zij daarmee niet van meerwaarde kunnen zijn voor de opsporing. De tweede vraag werd gesteld om te polsen welke vrijwilligers bereid waren om een interview af te leggen met betrekking tot hun meerwaarde voor de opsporing in zoekzaken.

Indien beide vragen met 'ja' beantwoord werden, werd de politievrijwilliger gevraagd om een aantal nadere achtergrondvragen over de politievrijwilliger te beantwoorden (zie bijlage 1). De betreffende mail werd op 18 december 2017 verzonden aan de politievrijwilligers. In de mail stond het verzoek om voor 30 december 2017 te reageren. Op de mail werd 25 keer gereageerd. Dit betreft een respons van 17,9%.

Van deze 25 personen bleken alle 25 politievrijwilligers geïnteresseerd in het vervullen van werkzaamheden binnen de opsporing. Van hen waren 24 vrijwilligers bereidwillig om een interview af te geven. Van deze 24 politievrijwilligers werden vervolgens vijf politievrijwilligers benaderd voor het afnemen van een interview. Alle vijf de respondenten reageerden hier positief op.

Bij de selectie van deze vijf politievrijwilligers werd zoveel als mogelijk gekozen voor een diverse afvaardiging van de politievrijwilligers. Hiertoe werd gekeken naar de leeftijd, de reguliere werkzaamheden, de studieachtergrond en het aantal jaar politie-ervaring van de politievrijwilliger. Tevens werd gekeken naar in hoeverre de politievrijwilliger bekend was met de opsporing en of de politievrijwilliger ervaring had binnen de opsporing. De reden dat er voor een diverse afvaardiging van politievrijwilligers is gekozen, zit hem in de aanname dat hierdoor ook een divers beeld ontstaat van de meerwaarde(n) die politievrijwilligers kunnen leveren.

Voorafgaand aan de interviews van de politievrijwilligers werd er een proefinterview afgenomen. Dit is gedaan om te testen in hoeverre de vragen daadwerkelijk bijdroegen aan beantwoording van de onderzoeksvragen. Naar aanleiding hiervan werden enkele vragen anders geformuleerd. Dit werd gedaan om de betrouwbaarheid en validiteit van de interviews te verhogen.

Ook werd voorafgaand aan de interviews bij de interviewafspraken per mail (zie bijlage 2) informatie verstrekt over het interview. Hierbij werd tevens beperkt informatie verstrekt over zogenaamde zoekzaken. Het vermoeden bestond immers dat de vrijwilligers hier nog onbekend mee waren. De reden van het verstrekken van deze informatie was gelegen in het verhogen van de validiteit en betrouwbaarheid van de interviews.

De interviews met de politievrijwilligers zijn op een semigestructureerde wijze afgenomen. Dit houdt in dat slechts de te behandelen topics met enkele essentiële vragen op papier stonden (zie bijlage 3). Dit had als voordeel dat de richting van het interview reeds vast lag, maar dat de respondenten binnen deze richtingen zonder beperkingen met data konden komen. Dit heeft bijgedragen aan een rijke verzameling aan data.

De interviews vingen aan met de vraag welke meerwaarde(n) politievrijwilligers zouden kunnen hebben voor de opsporing van zoekzaken. Vervolgens werden de respondenten bevraagd over de meerwaarden zoals opgesteld door Demuyne et al. (2013). De reden om de respondenten in eerste instantie een eigen visie te laten schetsen is gelegen in de aanname dat er mogelijk meer meerwaarden zijn waarover politievrijwilligers voor de opsporing kunnen beschikken, dan door Demuyne et al. (2013) zijn benoemd. De door Demuyne et al. (2013) benoemde meerwaarden hebben betrekking op vrijwilligers binnen overheidsorganisaties en niet op politievrijwilligers in de opsporing. Aangenomen wordt dat door respondenten eerst een eigen visie te laten schetsen, zij op dat moment nog niet gekleurd zijn door de benoemde meerwaarden van Demuyne et al. (2013). De verwachting is dat door deze handelswijze mogelijk aanvullende meerwaarde(n) aan het licht zullen komen, waardoor een compleet beeld geschetst kan worden van de meerwaarde(n) van politievrijwilligers voor de opsporing.

Hierna werd in het interview besproken binnen welke rol zij werkzaam zouden willen en kunnen zijn binnen de opsporing. Hiertoe werd tevens gevraagd met betrekking tot welke strafbare feiten zij onderzoek zouden willen doen. Als laatste werd hen gevraagd naar de kansen, valkuilen en randvoorwaarden waar de politievrijwilligers binnen de opsporing tegenaan zouden kunnen gaan lopen. Deze aspecten werden verkend op juridische, organisatorische en operationele terreinen.

De interviews, die plaatsvonden in december 2017 en januari 2018, zijn anoniem afgenomen. Dit is gedaan om de uitspraken van de respondenten te beschermen. Op deze wijze wordt de kans op sociaal wenselijke antwoorden beperkt. De interviews zijn, met toestemming van de respondenten, opgenomen met een memorecorder. Dit is gedaan om de betrouwbaarheid van de uitwerking van de interviews te vergroten. Middels opnames kan het interview immers teruggeluisterd worden. Dit draagt bij aan een volledige en correcte uitwerking van de interviews. Ook zijn de interviews opgenomen om

verwerking van de interviews te vergemakkelijken. Na verwerking van de interviews zijn de opnames verwijderd.

Van ieder afzonderlijk interview is een samenvatting opgesteld. Voor de betrouwbaarheid van de uitwerking zijn de samenvattingen na afloop van het interview naar de respondenten gestuurd met de vraag deze te controleren op juistheid en volledigheid. Op deze wijze kon voorkomen worden dat data verkeerd werd geïnterpreteerd of verwoord door de onderzoeker. Tevens kon hierdoor de respondent achteraf nog informatie bij de onderzoeker kwijt.

2.1.1.2 Interviews leidinggevenden rechercheafdelingen

Naast de interviews met de politievrijwilligers zijn eveneens interviews afgenomen binnen de rechercheafdelingen van de eenheid Midden-Nederland. Hiertoe werden vijf leidinggevenden van de Districtsrecherche (DR; georganiseerd per district) alsook de generieke en thematische opsporing van de Dienst Regionale Recherche (DRR; georganiseerd per regionale eenheid) binnen de eenheid Midden-Nederland geïnterviewd. Middels de interviews kon er dieper op de eventuele meerwaarde(n) van politievrijwilligers op het opsporingsproces ingegaan worden.

De keuze voor het afnemen van interviews op deze afdelingen ligt hem in de constatering dat vooral op deze afdelingen zoekzaken gedraaid worden. Daarnaast worden er op deze afdelingen dusdanig zware strafbare feiten behandeld die nadere onderzoeken in zoekzaken rechtvaardigen. Dit is in tegenstelling tot afdelingen waar minder zware strafbare feiten worden onderzocht. Hier worden vaak slechts de meest voor de hand liggende onderzoekshandelingen uitgevoerd, waarna een zaak stopt indien dit niets heeft opgeleverd.

De reden voor het afnemen van interviews onder leidinggevenden is gelegen in de verantwoordelijkheid die leidinggevenden hebben voor de afdelingssamenstelling. Hierdoor bestaat het vermoeden dat juist deze personen daardoor eenvoudiger kunnen vaststellen op welke vlakken politievrijwilligers van meerwaarde kunnen zijn.

De leidinggevenden (teamchef C) van de vijf DR's en twee leidinggevenden van de DRR (1 teamchef C van de generieke opsporing en 1 teamchef C van de thematische opsporing) in de politie-eenheid Midden-Nederland zijn door de onderzoeker per politiemail benaderd. In de mail werd hen gevraagd of zij bereid waren om een interview te geven over de eventuele meerwaarde van politievrijwilligers aan de opsporing van zoekzaken. De selectie van de leidinggevenden werd gemaakt op basis van diversiteit. Door deze selectie is er van iedere afzonderlijke afdeling een leidinggevende benaderd. De reden dat er voor een diverse afvaardiging van leidinggevenden is gekozen, is eveneens gelegen in de aanname dat hierdoor een divers beeld ontstaat van de meerwaarde(n) die politievrijwilligers kunnen leveren. Vijf van de leidinggevenden (drie leidinggevenden van de DR en de 2 leidinggevenden van de DRR) gingen akkoord met de afname van het interview.

Voorafgaand aan de interviews is informatie over het interview aan de respondenten gemaaild. De inhoud van deze mail kwam, met uitzondering van de aanhef en de inleiding, overeen met de mail aan de politievrijwilligers. Om dezelfde reden als bij de politievrijwilligers werd besloten om de interviews van de leidinggevenden op semigestructureerde wijze af te nemen. Voorafgaand aan deze interviews is een proefinterview afgenomen. Dit heeft er toe geleid dat enkele vragen in bepaalde topics anders werden gesteld. Betreffende initiatieven zijn ondernomen om de validiteit en betrouwbaarheid van de interviews te verhogen. De topiclijst is als bijlage 4 aan dit onderzoeksverslag bijgevoegd. De interviews zijn in januari en februari 2018 afgenomen.

Tijdens de interviews werd de leidinggevenden eerst gevraagd welke meerwaarde(n) politievrijwilligers met zich meebrengen bij hun inzet binnen de opsporing van zoekzaken. Vervolgens werd toegespitst op de specifiek genoemde meerwaarden. De reden van deze volgorde is overeenkomstig de reden die werd genoemd bij de interviews van de politievrijwilligers. Ook werd hen gevraagd op welke wijze(n) de politievrijwilligers ingezet kunnen worden met betrekking tot hun meerwaarden. Afsluitend werd er aan de leidinggevenden gevraagd welke kansen, valkuilen en randvoorwaarden er in juridische, organisatorische en operationele zin zijn voor de inzet van politievrijwilligers binnen de opsporing.

De interviews zijn anoniem afgenomen. Dit is gedaan ondanks de relatief gemakkelijke herleidbaarheid van de uitspraken in verband met het geringe aantal personen dat werkzaam is als leidinggevende op de rechercheafdelingen van de eenheid Midden-Nederland. Omdat in de interviews niet naar de feitelijke situatie van de leidinggevers is gevraagd, was het desondanks mogelijk om de herleidbaarheid van de uitspraken te minimaliseren. De reden om de interviews anoniem af te nemen is gedaan in verband met de bescherming van de uitspraken van de respondent en om sociaal wenselijke antwoorden te vermijden. Dit kwam de betrouwbaarheid van de interviews ten goede.

In lijn met de interviews van de politievrijwilligers zijn de interviews van de leidinggevers, met toestemming van de respondenten, opgenomen met een memorecorder. Na verwerking van de interviews, die plaats vond bij wijze van samenvatting, zijn de opnames verwijderd. Ook zijn de samenvattingen ter controle aangeboden aan de respondenten.

2.1.1.3 Interview expert inzet politievrijwilligers in de opsporing

Ter verkenning van de kansen, valkuilen en randvoorwaarden die de inzet van politievrijwilligers binnen de opsporing met zich meebrengen, zijn deze aspecten aan de hand van een interview besproken met een expert op het gebied van de inzet van politievrijwilligers in de opsporing. Met hem is op deze aspecten ingezoomd in operationele, organisatorische en juridische zin. Middels het interview kon er dieper ingegaan worden op en er een completer beeld geschetst worden van de betreffende kansen, valkuilen en randvoorwaarden dan met andere onderzoeksmethoden. Hierdoor is de betrouwbaarheid van de data in positieve zin beïnvloedt.

De keuze voor de geselecteerde persoon is gelegen in zijn expertise en ervaring. Respondent is immers vanuit zijn hoedanigheid betrokken bij de inzet van politievrijwilliger binnen de opsporing van cybercrime binnen de Landelijke Eenheid van de politie. Vanuit zijn expertise en ervaringen kunnen gefundeerde uitspraken gedaan worden over operationele, organisatorische en juridische kansen, valkuilen en randvoorwaarden die de inzet van politievrijwilligers binnen de opsporing met zich meebrengt.

Het interview is eveneens op een semigestructureerde wijze afgenomen. De grote lijnen van het interview stonden hierbij vast (bijlage 5), maar op detailniveau is niet vastgehouden aan een structuur. Dit maakt dat er voldoende ruimte was voor (nadere) inbreng van de respondent. Dit kwam de betrouwbaarheid van de resultaten ten goede. In het interview werd dieper ingegaan op de kansen, valkuilen en randvoorwaarden in juridische, organisatorische en operationele zin voor wat betreft de inzet van politievrijwilligers in de opsporing.

Betreffend interview is onder naam afgenomen. Dit hield verband met de constatering dat uitspraken op eenvoudige wijze terug te herleiden waren. Ook voor dit interview gold dat het interview in het kader van de betrouwbaarheid en een meer eenvoudige verwerking van de data, met toestemming van de respondent, met een memorecorder werd opgenomen. Na verwerking van de data is deze opname verwijderd. Het interview is afgenomen in februari 2018.

In dit interview is niet op zoek gegaan naar een gegeneraliseerd beeld van de kansen, valkuilen en randvoorwaarden op juridisch, organisatorische en operationele vlak die politievrijwilligers met zich meebrengen richting de opsporing van zoekzaken. Het interview werd slechts afgenomen ter verkenning van deze aspecten.

2.1.1.4 Analyse

De analyse van de data uit deze afgenomen interviews, heeft plaatsgevonden middels gebruikmaking van codering. Voor het opstellen van de coderingen is gebruik gemaakt van de topiclijsten van de afgenomen interviews. De coderingen (bijlage 6) zijn daarbij grotendeels overgenomen van de topics.

De topiclijsten van de interviews van de politievrijwilligers en de leidinggevers kwamen in zeer grote lijnen overeen. Ook de inhoud voor wat betreft de behandelde topics kwam zeer sterk overeen. Dit maakt dat er voor beide soorten interviews gelijke coderingen gebruikt konden worden, zodat de data vergeleken kon worden.

De antwoorden binnen ieder afzonderlijk topic werden per interview gescheiden en verzameld in een tabel voorzien van codering. Dit maakte dat er voor iedere codering een tabel beschikbaar was waarin de data van iedere respondent (politievrijwilliger en leidinggevende) opgesomd en gegroepeerd werd.

Bij het interview van de expert werd eveneens gebruik gemaakt van een topiclijst. Deze topiclijst kwam slechts gedeeltelijk overeen met de topiclijst die gehanteerd werd bij de politievrijwilligers en de leidinggevenden. Voorts was dit interview van een dusdanig andere aard dat directe vergelijking niet mogelijk was. Hiertoe werd voor dit interview de data per topic opgesomd. Ieder topic kreeg hierbij een eigen codering. Deze coderingen kwamen overeen met bepaalde coderingen van de overige interviews, waardoor vergelijking mogelijk was. Vervolgens werd deze coderingen bijeengebracht en aangevuld in de tabellen met de data over de kansen, valkuilen en randvoorwaarden van de inzet van politievrijwilligers binnen de opsporing afkomstig van de overige interviews. Dit werd gedaan om een compleet beeld te vormen van de betreffende kansen, valkuilen en randvoorwaarden.

De data van alle afzonderlijke tabellen, voorzien van aparte codering, werd vervolgens met elkaar vergeleken. Vergelijkbare data kreeg hierbij een bepaalde kleur. Afwijkende data werd per afwijking anders gekleurd. De kleuren zorgden hiermee voor het aanbrengen van structuur in de verzamelde data per codering. Aan iedere kleur werd vervolgens een waarde gehangen. Deze waarden worden gebaseerd op de frequentie en op de mate van relevantie voor het topic. Op basis van deze waarden wordt de data gepresenteerd in het navolgende hoofdstuk.

3. Resultaten

Op basis van de afgenomen interviews kon er antwoord gegeven worden op de opgestelde deelvragen. In dit hoofdstuk zullen deze antwoorden geformuleerd worden.

3.1 Meerwaarde(n) politievrijwilligers

In deze studie is getoetst of de in deze studie gestelde meerwaarden zoals opgesomd door Demuynck et al. (2013) opgaan voor politievrijwilligers binnen de opsporing van zoekzaken. Hiertoe zijn zowel politievrijwilligers en leidinggevendenden van opsporingsafdelingen binnen de eenheid Midden-Nederland bevroegd. Voorafgaand aan deze bevraging, werd deze respondenten echter gevraagd hoe zij verwachten dat politievrijwilligers van meerwaarde kunnen zijn voor de opsporing van zoekzaken.

3.1.1 Meerwaarde(n) volgens respondenten

In de interviews zijn de respondenten vanuit zichzelf tot elf te verwachten meerwaarden voor de inzet van politievrijwilligers binnen de opsporing van zoekzaken gekomen. Tien van deze meerwaarden konden geschaard worden onder vijf van de meerwaarden die voortkomen uit de theorie van Demuynck et al. (2013). Door de respondenten werd in deze fase van het interview al de meerwaarden kennis en ervaring, het netwerk, de frisse blik en creativiteit genoemd. Ook werden er zes afzonderlijke competenties geschetst die van meerwaarde zouden kunnen zijn bij de opsporing van zoekzaken. Deze zes competenties worden geschaard onder de meerwaarde competenties, die eveneens is benoemd in de theorie van Demuynck et al. (2013). Deze meerwaarden zullen, evenals de nog niet door respondenten genoemde meerwaarde innovatie, later in dit hoofdstuk besproken worden. De meerwaarde die niet past binnen de theorie van Demuynck et al. (2013), betreft het kunnen leveren van 'extra handjes'. Deze zal hieronder behandeld worden.

Meerwaarden
Extra handjes
Kennis en ervaring
Netwerk
Frisse blik
Creativiteit
Competenties
<i>Analytisch vermogen</i>
<i>Enthousiast en gemotiveerd</i>
<i>Intelligentie</i>
<i>Kritische reflectie</i>
<i>Organisatorisch en coördinerend vermogen</i>
<i>Teamspeler</i>

Tabel 1 Meerwaarden¹ volgens respondenten

3.1.1.1 Extra handjes

Met uitzondering van één respondent werd door alle respondenten (zowel politievrijwilligers als leidinggevendenden) gesteld dat politievrijwilligers van meerwaarde voor de opsporing van zoekzaken zouden kunnen zijn doordat zij 'extra handjes' kunnen leveren. Door het leveren van extra handjes door politievrijwilligers ontstaat er meer capaciteit binnen de opsporing. Om deze reden kan deze meerwaarde dan ook als een kwantitatieve meerwaarde omschreven worden. Eén leidinggevende zag de 'extra handjes' niet zozeer als een directe meerwaarde, maar meer als bijvangst bij andere

¹ De door de respondenten genoemde meerwaarden intelligente, teamspeler, analytisch vermogen, enthousiast en gemotiveerd, organiserend en coördinerend vermogen én kritische reflectie worden geschaard onder de meerwaarde 'competenties'. Deze meerwaarde volgt, net als kennis en ervaring, netwerk, de frisse blik en creativiteit uit het theoretisch kader.

meerwaarden. Deze persoon was dan ook van mening dat politievrijwilligers niet binnen de opsporing van zoekzaken ingezet dienen te worden vanwege capaciteitsredenen.

Door de respondenten werd gesteld dat doordat politievrijwilligers extra handjes kunnen leveren er een lastenverlichting binnen de opsporing van zoekzaken plaats zou kunnen vinden. Dit zou positief uitpakken voor de producten die de beroepsrechercheurs vervolgens opleveren. Door de lastenverlichting is er voor de beroepsrechercheurs immers meer tijd voor het afronden van producten. Door de respondenten werd de aanname gemaakt dat dan kwalitatief betere producten op zou leveren. Ook zouden beroepsrechercheurs door de lastenverlichting bepaalde taken op zich kunnen pakken, die zonder lastenverlichting niet opgepakt hadden kunnen worden. Door de lastenverlichting zouden rechercheurs, volgens respondenten, beter in staat zijn om in zoekzaken een verhaal te construeren.

Eén leidinggevende was van mening dat politievrijwilligers niet van meerwaarde zouden zijn voor de opsporing door extra handjes te leveren. Deze stelde dat er ten behoeve van capaciteitsmanagement keuzes gemaakt moeten worden en dat er geprioriteerd moet worden. De extra handjes die politievrijwilligers zouden kunnen leveren, zijn volgens respondent een druppel op een gloeiende plaat.

3.1.2 Meerwaarden Demuyne et al. (2013)

Middels interviews is getoetst is of politievrijwilligers bij de inzet in de opsporing van zoekzaken kunnen beschikken over de meerwaarden kennis en ervaring, competenties, netwerk, frisse blik, creativiteit en innovatie. Volgens de respondenten betreffen dit zogenaamde kwalitatieve meerwaarden. Deze aspecten kunnen immers in kwalitatieve zin bijdragen aan de opsporing van zoekzaken.

3.1.2.1 Kennis en ervaring

Politievrijwilligers

Volgens de politievrijwilligers beschikken zij over specifieke kennis en ervaring die de opsporing van zoekzaken verder zou kunnen helpen. De kennis- en ervaringsgebieden beslaan juridische gebieden (strafrecht en belastingrecht) en kennis en ervaring met betrekking tot verdachte transacties, elektronische beveiliging en brandtechnische aspecten. Deze kennis en ervaring hebben respondenten opgedaan tijdens hun opleidingen en werk dat zij uitvoeren. Volgens de respondenten kunnen zij met deze kennis- en ervaringsgebieden van meerwaarde voor de opsporing van zoekzaken zijn, doordat zij deze kennis en ervaring binnen de opsporing zouden kunnen brengen. Op basis van hiervan zouden zij onderzoeksteams kunnen adviseren en sturen. Dit zou op dergelijke gebieden tot een verhoging van de kennis binnen de opsporing kunnen leiden. Met betrekking tot zoekzaken zou dit tevens kunnen leiden tot de constructie van een verhaal binnen een opsporingsonderzoek.

Uit de interviews volgt tevens dat er kennis en ervaring op het gebied van procesmatige aanpak en projectleiderschap bij een politievrijwilliger aanwezig is. Deze persoon stelt dat deze kennis en ervaring eveneens van meerwaarde zou kunnen zijn bij de opsporing van zoekzaken, door te zorgen voor een gestructureerde en overzichtelijke aanpak. Hierdoor kan bepaald worden waar er nog mogelijkheden liggen. Tevens kan de persoon vervolgens op deze mogelijkheden sturen.

Leidinggevend

De leidinggevend zijn van mening dat politievrijwilligers van, zowel zaaksinhoudelijke als procesmatige, meerwaarde voor de opsporing van zoekzaken zouden kunnen zijn. Hiervoor dienen te beschikken over specifieke kennis en ervaring, waar binnen een opsporingsonderzoek expliciet om gevraagd wordt. Dit maakt dat kennis en ervaring van politievrijwilligers binnen een specifieke context van meerwaarde voor de opsporing kan zijn. Hierbij moet bijvoorbeeld gedacht worden aan de kennis en ervaring van een supermarkteigenaar indien er zich een zaak voordoet waarbij kennis en ervaring over het reilen en zeilen van supermarkten gevraagd wordt. Doordat deze personen met hun kennis en ervaring helder hebben hoe bepaalde systemen (gerelateerd aan hun kennisgebied) functioneren, zijn zij op deze gebieden beter in staat om bepaalde verbanden te leggen. Politievrijwilligers met specifieke kennis en ervaring zouden, volgens respondenten, binnen zoekzaken op deze terreinen dan ook gemakkelijker een verhaal kunnen construeren.

Tevens zijn politievrijwilligers van meerwaarde voor de opsporing van zoekzaken indien zij over digitale en financiële kennis beschikken. Een leidinggevende benoemt dat kennis van doelgroepen, zoals jeugd, allochtonen en verstandelijk beperkten, ook van meerwaarde voor de opsporing van zoekzaken zou kunnen zijn. Volgens respondenten blijft de kennis op deze gebieden binnen de opsporing immers achter. Hierdoor zouden opsporingsonderzoeken met een dergelijke component minder efficiënt en effectief verlopen. De effectiviteit en efficiëntie van deze onderzoeken zou mogelijk omhoog gaan als er specifieke kennis van dergelijke onderwerpen binnen de opsporing wordt geïnjecteerd. Politievrijwilligers zouden vermoedelijk over deze specifieke kennis beschikken.

3.1.2.2 Competenties

Door de politievrijwilligers werden gedurende de interviews 24 competenties benoemd die relevant zouden kunnen zijn bij de opsporing van zoekzaken. Hiervan werden er door de politievrijwilligers zeven van bestempeld als zijnde van meerwaarde voor de opsporing. Eén van deze meerwaarden betreft creativiteit. Omdat deze als afzonderlijke meerwaarde is bestempeld, zal deze meerwaarde afzonderlijk in dit onderzoeksverslag worden behandeld. De overige zes competenties worden hieronder behandeld.

Door de leidinggevenenden werden acht competenties genoemd die van meerwaarde zouden zijn voor de opsporing van zoekzaken. Drie van deze competenties betreffen de frisse blik, creativiteit en innovatie. Deze zijn afzonderlijk als meerwaarde benoemd binnen deze studie en worden om die reden afzonderlijk in dit onderzoeksverslag behandeld worden. De overige competenties zullen eveneens hieronder, net als de zes competenties van de politievrijwilligers (al dan niet in samenhang), worden besproken.

Competentie:	Bezit competentie en competentie van meerwaarde volgens:
Abstract kunnen denken	1 leidinggevende
Analytisch vermogen	2 politievrijwilligers en 2 leidinggevenenden
Communicatief vaardig	1 politievrijwilliger
Enthousiast en gemotiveerd	3 politievrijwilligers en 1 leidinggevende
Intelligentie	1 politievrijwilliger
Kritische reflectie	1 leidinggevende
Organisatorisch en coördinerend vermogen	1 politievrijwilliger
Teamspeler	1 politievrijwilliger en 2 leidinggevenenden

Tabel 2 Bezit competentie en competentie van meerwaarde volgens respondenten

3.1.2.2.1 Abstract kunnen denken

Leidinggevenenden

Het abstract kunnen denken door politievrijwilligers wordt door één leidinggevende beschreven als zijnde mogelijk van meerwaarde voor de opsporing van zoekzaken. Deze competentie zorgt er volgens respondent immers voor dat er afstand genomen kan worden van een onderzoek. Dit zou er vervolgens weer toe kunnen leiden dat er bepaalde verbanden gezien kunnen worden. Hiermee is de opsporing van zoekzaken gebaat, omdat dit mogelijk andere verhalen oplevert over datgene wat zich afgespeeld zou kunnen hebben. Respondent is van mening dat politievrijwilligers over deze competentie beschikken en onderbouwt deze aanname op basis van het gemiddelde opleidingsniveau van politievrijwilligers.

Politievrijwilligers

Door de politievrijwilligers wordt niet gesteld dat zij over de competentie beschikken om abstract te kunnen denken. Dit wil echter niet zeggen dat zij niet over deze competentie beschikken. Zij zijn hier immers niet op bevraagd.

3.1.2.2.2 *Analytisch vermogen*

Politievrijwilligers

Door alle vijf de politievrijwilligers wordt gesteld dat zij over analytische vermogens beschikken die relevant zouden kunnen zijn voor de opsporing van zoekzaken. Deze vermogens verschillen van het kunnen ontdekken van patronen in een grote hoeveelheid data tot aan het kunnen aannemen van een helicopterview. Van de vijf politievrijwilligers zijn drie politievrijwilligers van mening dat hun analytische vermogens niet van meerwaarde zijn voor de opsporing. Zij onderbouwen dit door te stellen dat zij niet over meer analytische vermogens beschikken dan reeds, volgens hen, beschikbaar binnen de opsporing.

Twee van de politievrijwilligers zijn echter wel van mening dat hun analytische vermogens van meerwaarde kunnen zijn voor de opsporing van zoekzaken. Eén van deze politievrijwilligers stelt dat hij doordat hij over de competentie beschikt om patronen te ontdekken, nieuwe inzichten kan bieden in de opsporing van zoekzaken. Het ontdekken van nieuwe patronen in een grote hoeveelheid data zou volgens respondent immers kunnen leiden tot nieuwe inzichten binnen een zaak. Op basis hiervan zou een (ander) verhaal geconstrueerd kunnen worden. De andere politievrijwilliger stelt dat zij door haar analytische vermogens een helicopterview binnen een zoekzaak aan kan nemen. Vanuit deze helicopterview kan respondent andere zienswijzen en mogelijkheden benoemen, wat tunnelvisie zou moeten voorkomen.

Leidinggevenden

Door twee leidinggevenden wordt gesteld dat analytische vermogens van politievrijwilligers van meerwaarde zouden kunnen zijn voor de opsporing van zoekzaken. Zij stellen dat dit vermogen de mogelijkheid biedt om binnen zoekzaken bepaalde verbanden te leggen. Dit levert binnen zoekzaken verhalen op over datgene wat zich binnen zo'n zaak afgespeeld zou kunnen hebben. Hierbij stellen respondenten dat dit vermogen reeds binnen de opsporing aanwezig is. Een hoger niveau van dit vermogen zou kunnen leiden tot het nog beter kunnen leggen van verbanden. Respondenten vermoeden dat dit hogere niveau bij politievrijwilligers, gezien hun algemene opleidingsniveau, aanwezig is.

3.1.2.2.3 *Communicatief vaardig*

Politievrijwilligers

Communicatief vaardig zijn wordt door een politievrijwilliger genoemd als een competentie die van meerwaarde is voor de opsporing van zoekzaken. Door deze respondent wordt gesteld dat hij over deze competentie beschikt. Respondent is van mening dat deze competentie binnen de opsporing van zoekzaken van meerwaarde is om eventuele aangevers, getuigen of verdachten te kunnen horen om meer helderheid over een zaak te kunnen krijgen. Dit alles met als doel een verhaal in een zoekzaak te kunnen construeren. Daarnaast heeft de respondent de communicatieve vaardigheid om zijn frisse blik en creativiteit te uiten. Hiermee is zijn communicatieve vaardigheid een mechanisme om de meerwaarden frisse blik en creativiteit te kunnen benutten.

Leidinggevenden

Vanuit twee leidinggevenden komt een soortgelijke zienswijze. Door hen wordt gesteld dat communicatieve vaardigheden bij een politievrijwilliger benodigd zijn om de frisse blik en de creativiteit waarover de politievrijwilliger beschikt, binnen de opsporing van zoekzaken te brengen. Ook deze respondenten zien de communicatieve vaardigheid als een mechanisme om een andere meerwaarde te uiten. De leidinggevenden kunnen niet goed vaststellen in hoeverre politievrijwilligers over deze competentie beschikken.

3.1.2.2.4 *Enthousiast en gemotiveerd*

Politievrijwilligers

Door vier van de politievrijwilligers wordt gesteld dat zij enthousiaste en gemotiveerde politievrijwilligers zijn. Volgens drie van hen is hun enthousiasme en motivatie van meerwaarde bij de opsporing van zoekzaken. Twee van hen zien hierbij een mechanismefunctie voor hun enthousiasme en motivatie weggelegd. Zij stellen dat zij vanuit hun enthousiasme en motivatie bereidwillig zijn om de meerwaarde 'extra handjes' te leveren. De andere politievrijwilliger stelt dat zijn/haar enthousiasme en motivatie ervoor zorgt dat ieder teamlid gemotiveerd blijft en geënthousiasmeerd wordt. Dit komt de voortgang van het onderzoek ten goede.

Leidinggevenden

Eén leidinggevende is het eens met deze beredenering. Respondent is namelijk ook van mening dat politievrijwilligers, vanuit hun intrinsieke motivatie, heel erg gemotiveerd zijn om hun werkzaamheden binnen de politieorganisatie uit te voeren. Deze motivatie van politievrijwilligers zou van meerwaarde kunnen zijn voor de opsporing. Zo zouden beroepscollega's geënthousiasmeerd kunnen raken door de gedrevenheid van de politievrijwilliger. Dit zal de voortgang van een onderzoek positief kunnen beïnvloeden.

3.1.2.2.5 *Intelligentie*

Politievrijwilligers

De competentie intelligentie wordt door één politievrijwilliger aangehaald als van meerwaarde voor de opsporing van zoekzaken. Deze respondent stelt dat politievrijwilligers over het algemeen intelligente personen zijn. Ondanks dat politievrijwilligers vaak geen inhoudelijke kennis van het researchvak hebben, kunnen zij toch van meerwaarde zijn bij de uitvoering van werkzaamheden voor de opsporing. Voorwaarde hiervan is wel dat de vrijwilliger hierbij goed geïnstrueerd wordt. Indien zij goed geïnstrueerd zijn, levert de politievrijwilliger vaak, juist door hun intelligentie, kwalitatief goed werk af. Respondent stelt dat hij zelf ook een bepaalde mate van intelligentie richting de opsporing meeneemt.

Leidinggevenden

Door de leidinggevenden wordt niet gesteld dat intelligentie van meerwaarde zou kunnen zijn voor de opsporing van zoekzaken. Omdat de leidinggevenden hier niet op bevraagd zijn, wilt dit echter niet zeggen dat deze competentie niet van meerwaarde kan zijn.

3.1.2.2.6 *Kritische reflectie*

Een competentie die nauw verbonden is aan het analytisch vermogen betreft het vermogen om kritisch te kunnen reflecteren.

Leidinggevenden

Volgens een leidinggevende is bezit van dit vermogen bij politievrijwilligers van meerwaarde voor de opsporing van zoekzaken. De betreffende respondent is van mening dat politievrijwilligers over dit vermogen beschikken. Hij stelt dat politievrijwilligers, als gevolg van de kennis, ervaring en competenties die zij bezitten, in staat zijn een kritische reflectie te geven op het handelen binnen de opsporing. Zij stellen zich hierbij veel meer de 'waarom-vraag'. Deze vraag zou volgens respondent kunnen leiden tot een andere aanpak binnen de opsporing van zoekzaken.

Politievrijwilligers

Vanuit de politievrijwilligers is niet naar voren gekomen dat zij beschikken over deze competentie. Omdat hier niet expliciet naar gevraagd is, kan echter niet aangenomen worden dat politievrijwilligers niet over deze competentie beschikken. Alle vijf de politievrijwilligers stellen wel te beschikken over een analytisch vermogen. Omdat de kritische reflectie en het analytisch vermogen nauw verband met elkaar houden, valt niet uit te sluiten dat de geïnterviewde politievrijwilligers eveneens over de competentie tot kritisch reflecteren beschikken.

3.1.2.2.7 Organisatorisch en coördinerend vermogen

Politievrijwilligers

Eén van de politievrijwilligers stelde in het interview dat hij/zij over organisatorische en coördinerende vaardigheden beschikte. Tot deze vaardigheden rekende de respondent eveneens de competentie tot het kunnen houden van overzicht. De organisatorische en coördinerende vaardigheden van de respondent kunnen voor de opsporing ingezet worden om een actuele stand van zaken van een onderzoek te schetsen, waarbij het onderzoeksteam een bepaald perspectief, met een pad daar naartoe, geboden wordt. Daar waar nodig kan respondent vervolgens bijsturen. Door het perspectief dat het team geboden wordt, heeft het team een stip op de horizon waar naartoe gewerkt moet worden. Dit maakt dat teamleden geënthousiasmeerd worden.

Deze vaardigheden zouden, naar mening van de respondent, ingezet kunnen worden door een teamleiding te assisteren. Door de inzet van betreffende vaardigheden zou de voortgang van een onderzoek beter gewaarborgd kunnen worden. Respondent is van mening dat deze competenties van meerwaarde kunnen zijn voor de opsporing van zoekzaken. Deze meerwaarde bestaat, volgens respondent, niet uit een zaaksinhoudelijke toegevoegde waarde, maar uit organisatorische toegevoegde waarde. Deze organisatorische meerwaarde kan leiden tot een heldere stand van zaken en controle met betrekking tot zoekzaken, waardoor volledigheid in dergelijke zaken gewaarborgd wordt.

Leidinggevenden

Door leidinggevenden wordt het bezit van betreffende competentie niet beschreven als van meerwaarde voor de opsporing van zoekzaken. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de leidinggevenden hier niet concreet over bevraagd zijn.

3.1.2.2.8 Teamspeler

Politievrijwilligers

Door twee politievrijwilligers werd gesteld dat zij teamspelers zijn. Eén van hen is van mening dat deze competentie van meerwaarde is voor de opsporing van zoekzaken. Deze meerwaarde bestaat volgens respondent uit het delen van verschillende optieken op een gegeven, waardoor de kwaliteit van een product wordt verhoogd. Verschillende optieken zorgen immers voor een completer beeld op een product, waardoor vanuit deze optieken tot een completer product gekomen kan worden. Teamspelers zorgen volgens respondent daarmee voor een verhoging van de kwaliteit van een product en daarmee leidt dit tot een kwalitatief betere uitkomst van een onderzoek.

Leidinggevenden

Twee van de leidinggevende zijn eveneens van mening dat de competentie teamspeler van meerwaarde is voor de opsporing. Eén van hen is van mening dat het als teamspeler belangrijk is om samen te kunnen werken binnen het team. Dit zou de producten die opgeleverd worden ten goede komen. De andere leidinggevende stelt dat wanneer een vrijwilliger een teamspeler is, deze complementair aan het team is. Dit komt eveneens ten goede aan de producten die het team vervolgens oplevert.

3.1.2.3 Netwerk

Politievrijwilligers

Uit de interviews met de politievrijwilligers is gebleken dat iedere politievrijwilliger beschikt over een professioneel netwerk. Voor vrijwel iedere politievrijwilliger geldt dat de kennis in dit netwerk verband houdt met de dagelijkse professie. Zo beschreven de politievrijwilligers dat zij in hun netwerken juridische kennis, kennis van beveiligingstechnieken, kennis van de bancaire sector en ICT-kennis aanwezig hebben. De juridische kennis beslaat hierbij kennis van het strafrecht en van het belastingrecht. In de netwerken blijken daarnaast eveneens kennisgebieden aanwezig te zijn die niet raken aan de dagelijkse professie van de politievrijwilliger. Zo stelde één politievrijwilliger dat hij buiten de kennis van het strafrecht in zijn netwerk tevens kennis van het arbeidsrecht en privaatrecht

aanwezig heeft. Een andere vrijwilliger gaf aan een heel breed professioneel netwerk te hebben, waarin zich, buiten ICT-kennis, veel andere kennisgebieden bevinden.

Alle politievrijwilligers zijn van mening dat hun netwerk van meerwaarde zou kunnen zijn voor de opsporing van zoekzaken. Over de wijze waarop deze netwerken van meerwaarde kunnen zijn, zijn de politievrijwilligers eensgezind. Zij stellen dat het netwerk van hen ingeschakeld kan worden indien binnen de opsporing van zoekzaken bepaalde specifieke en specialistische kennis niet voorhanden is. Binnen het netwerk van de politievrijwilligers is deze kennis mogelijk wel voorhanden. Dit netwerk kan vervolgens ingeschakeld worden om invulling te geven aan de kennislacune binnen de opsporing. Door de inzet van het netwerk van vrijwilligers kan mogelijk de voortgang van een onderzoek gewaarborgd worden. Het onderzoek loopt in dergelijke gevallen immers niet vast omdat er bepaalde kennis niet voorhanden is. Ook zou het netwerk van vrijwilligers er toe kunnen leiden dat met de specifieke kennis uit het netwerk een verhaal geconstrueerd kan worden binnen een zoekzaak.

Naast dat een netwerk van een politievrijwilliger een inhoudelijke bijdrage kan leveren aan de opsporing van zoekzaken, kan het netwerk ook een procesmatige bijdrage leveren. Volgens de politievrijwilligers kan hen netwerk immers ingezet worden om, met de kennis die in de specifieke netwerken aanwezig is, bepaalde opsporingsmethoden te optimaliseren.

Leidinggevenden

Met uitzondering van één leidinggevende zijn de leidinggevenden in overeenstemming met de politievrijwilligers van mening dat het netwerk van politievrijwilligers van meerwaarde kan zijn voor de opsporing van zoekzaken. Hierbij hanteren zij dezelfde mechanismes als politievrijwilligers hanteren voor een verklaring van deze meerwaarde. Ook zij stellen dat deze meerwaarde zowel zaaksinhoudelijk als procesmatig geleverd kan worden.

De leidinggevende die van mening is dat een netwerk van een politievrijwilliger niet van meerwaarde is voor de opsporing stelt dat het delen van informatie met een netwerk lastig is te realiseren. Hierdoor blijven problemen te abstract, waardoor het lastig is om tot een meerwaarde van externe partijen te komen.

Twee leidinggevenden zijn van mening dat vooral netwerken waarin digitale en financiële kennis is opgenomen van meerwaarde kunnen zijn voor de opsporing. Door hen wordt gesteld dat de kennis op deze gebieden binnen de opsporing achterwege blijft. Netwerken van politievrijwilligers met kennis op deze gebieden zouden de opsporing (zowel zaaksinhoudelijk als procesmatig) een injectie kunnen geven.

Binnen opsporingsonderzoeken komen ook soms andere kennisgebieden naar voren waar de opsporing opsporingsbreed niet vaak mee te kampen heeft. Hierbij moet bijvoorbeeld gedacht worden aan gebieden als woningbouw en land- en tuinbouw. Ook op deze terreinen heeft de politieorganisatie, volgens leidinggevenden, niet veel kennis in huis. Dit zou een onderzoek op deze terreinen tegen kunnen werken. Op zulke momenten zijn netwerken van politievrijwilligers met een dergelijke specifieke kennis van meerwaarde. Deze netwerken zouden het opsporingsonderzoek namelijk verder kunnen helpen. Buiten de netwerken waar digitale en financiële kennis aanwezig is, kunnen derhalve andere kennisgebieden, in het geval een opsporingsonderzoek daarom vraagt, eveneens van meerwaarde zijn.

De leidinggevenden van de opsporing zijn van mening dat er binnen de netwerken van de politievrijwilligers veel kennis aanwezig is. Deze netwerken zouden vermoedelijk eveneens de kennis omvatten die van meerwaarde is voor de opsporing van zoekzaken. Eén leidinggevende onderbouwt deze aanname door te stellen dat hij vermoedt dat politievrijwilligers netwerkvaardig zijn. Deze gedachte wordt door hem vervolgens weer ondersteund door de aanname dat politievrijwilligers over het algemeen hoger opgeleid zijn en dat zulke personen over het algemeen netwerkvaardig zijn.

3.1.2.4 Frisse blik

Politievrijwilligers

Iedere politievrijwilliger stelt dat deze in staat is om een feitelijk gegeven onafhankelijk en zonder vooroordeel te kunnen beschouwen. Zij zijn daarmee van mening dat zij over een zogenaamde frisse blik beschikken.

Daarnaast zijn zij van mening dat deze frisse blik van meerwaarde zou kunnen zijn voor de opsporing van zoekzaken. Over de wijze waarop deze frisse blik van meerwaarde zou kunnen zijn voor de opsporing van zoekzaken zijn de vrijwilligers eensgezind. Een frisse blik binnen de opsporing van zoekzaken kan volgens hen verkregen worden door mensen, die niet betrokken zijn bij de opsporing van een bepaalde zaak, te betrekken in de betreffende zaak. Omdat zij 'nieuw' zijn in die zaak, komen zij mogelijk met vernieuwende en verhelderende inzichten wat kan leiden tot kwalitatief betere en efficiëntere onderzoeken.

Voor politievrijwilligers ligt hier een aanvullende mogelijkheid. Omdat politievrijwilligers nog niet vanuit bepaalde kaders en patronen binnen de opsporing denken, kunnen zij zaaksinhoudelijk tot vernieuwende en verhelderende inzichten komen. Daarnaast kan de frisse blik van een politievrijwilliger leiden tot een procesmatige herziening van bijvoorbeeld onderzoeksmethoden. Naast deze inhoudelijk en procesmatige meerwaarde stelt een politievrijwilliger dat het delen van een afwijkende zienswijze tevens ervoor zorgt dat ieder teamlid binnen het opsporingsonderzoek scherp blijft.

Volgens een vrijwilliger is de frisse blik juist in zoekzaken van meerwaarde. In deze zaken ligt immers in principe alles nog open. In zulke situaties is het belangrijk om een open blik te houden. Een frisse blik draagt hier, volgens respondent, aan bij. De politievrijwilligers stellen dan ook dat zij op basis van de frisse blik tot de constructie van een verhaal kunnen komen binnen een zoekzaak.

Een politievrijwilliger stelt dat in de frisse blik van de politievrijwilliger wel het gevaar schuilt dat naarmate de politievrijwilliger meer ervaring in de opsporing krijgt, deze ook steeds meer 'politieminded' wordt. Dit kan tot gevolg hebben dat de politievrijwilliger een steeds mindere frisse blik op zaken kan leveren.

Leidinggevend

Deze gedachtegang wordt herkend door de leidinggevenden. Vier leidinggevenden stellen, in overeenstemming met de politievrijwilliger, dat dit risico zich inderdaad voor kan doen. De mate waarin politievrijwilligers beschikken over een frisse blik wordt volgens de leidinggevende bepaald door de hoeveelheid ervaring binnen de politieorganisatie. Zo zullen politievrijwilligers die nog maar kort werkzaam zijn binnen de politieorganisatie over een grotere mate van een frisse blik kunnen beschikken, dan vrijwilligers die al langer binnen de politieorganisatie werkzaam zijn. Eén van de leidinggevende geeft hierbij echter aan dat besmetting door dit risico vrij gering is, door te stellen dat politievrijwilligers slecht beperkt beschikbaar zijn voor de politieorganisatie en daarnaast nog voor een groot gedeelte binnen 'de burgermaatschappij' opereren. Volgens de leidinggevende zou dit gegeven de kans minimaliseren dat dit risico zich voordoet.

Volgens de leidinggevenden kan de frisse blik van politievrijwilligers, in overeenstemming met de visie van de politievrijwilligers, van meerwaarde voor de opsporing zijn. Naar mening van een leidinggevende kan een frisse blik aanvullend van meerwaarde voor de opsporing (van zoekzaken) zijn doordat het een bepaalde mate van veiligheid binnen een team brengt. Door een frisse blik kan er immers zonder kaders gekeken worden naar bepaalde gegevens. Dit maakt het veilig voor teamleden om eveneens zonder kaders te trachten een bijdrage te leveren aan het opsporingsonderzoek.

3.1.2.5 Creativiteit

Politievrijwilligers

Vier van de vijf politievrijwilligers stellen dat zij over creativiteit beschikken. Zij zijn tevens van mening dat deze creativiteit van meerwaarde kan zijn voor de opsporing van zoekzaken. Hierbij wordt gesteld dat de creativiteit tot andere, al dan niet originele, oplossingen dan gebruikelijk voor problemen in de opsporing van zoekzaken kan leiden. Door de creativiteit worden niet de reeds bewandelde paden genomen, maar worden andere originele paden genomen. Deze andere paden zouden binnen zoekzaken kunnen leiden tot de constructie van (andere) verhalen binnen zoekzaken. Volgens een politievrijwilliger kan creativiteit ook een bepaald denkproces binnen het opsporingssteam in gang zetten, waarbij anderen ook uitgenodigd worden om creatief te zijn.

Leidinggeevenden

De leidinggeevenden zien een soortgelijke wijze waarop creativiteit van meerwaarde kan zijn voor de opsporing van zoekzaken. Zij stellen dat creativiteit binnen de opsporing van zoekzaken kan leiden tot alternatieve zienswijzen. Door veel mogelijkheden te bekijken, kunnen gewogen hypothesen betreffende een zaak opgesteld worden. Dit zou kunnen leiden tot de constructie van een (ander) verhaal binnen een zoekzaak.

Vier leidinggeevenden geven aan dat de creativiteit van politievrijwilligers buiten een inhoudelijke meerwaarde ook een processuele meerwaarde kan hebben voor de opsporing van zoekzaken. Politievrijwilligers kunnen volgens hen op basis van creativiteit inzetten op een mogelijke andere, al dan niet originele, aanpak (in termen van opsporingsmiddelen) van (zoek)zaken.

Leidinggeevenden verwachten dat politievrijwilligers beschikken over een redelijke mate van creativiteit. Twee van hen onderbouwen dit door aan te nemen dat hoger opgeleide personen mogelijk over meer creativiteit beschikken dan 'lager' opgeleide personen. Gezien de over het algemeen hoge opleidingsachtergrond van de politievrijwilligers zou dit in kunnen houden dat politievrijwilligers over een behoorlijke dosis creativiteit beschikken. Eén van hen stelt hierbij voorts dat de creativiteit van politievrijwilligers aangewakkerd wordt doordat deze in het dagelijkse leven binnen een andere branche werkzaam zijn en over een hoge mate van intrinsieke motivatie beschikken. Twee leidinggeevenden geven overigens aan niet te weten in hoeverre politievrijwilligers over creativiteit beschikken.

3.1.2.6 Innovatie

Nauw aan de meerwaarde creativiteit verbonden is de meerwaarde innovatie. Bij innovatie draait het echter niet om bestaande originele ideeën of oplossingen, maar om nieuwe originele ideeën, werkwijzen en toepassingen.

Politievrijwilligers

Drie van de vijf politievrijwilligers gaven aan (in bepaalde gevallen) over deze eigenschap te beschikken. Met deze eigenschap stelden zij ook van meerwaarde te kunnen zijn voor de opsporing van zoekzaken. Deze meerwaarde zou volgens hen het beste tot hun recht komen binnen terreinen waarin zij vanuit hun opleiding en dagelijkse werkzaamheden kennis en ervaring hebben opgebouwd.

Over de wijze waarop innovatie van meerwaarde kan zijn voor de opsporing van zoekzaken, gaven twee politievrijwilligers aan dat innovatieve vermogens ingezet kunnen worden om tot nieuwe inzichten binnen dergelijke zaken te komen. Dit zou binnen onderzoeken kunnen leiden tot andere verhaal- en onderzoekslijnen. Ook zou het bepaalde werkwijzen effectiever en efficiënter kunnen maken, wat tot kwalitatief betere producten kan leiden. Daarnaast stelde een politievrijwilliger dat zijn/haar innovatieve vermogens, innovatie kan aanwakkeren bij de politieambtenaren die reeds werkzaam zijn binnen de opsporing. Hierdoor kan de opsporing naar een hoger plan getrokken worden.

Leidinggeevenden

De leidinggeevenden zijn van mening dat innovatie de efficiëntie en effectiviteit van de opsporing (van zoekzaken) verder zou kunnen helpen. Innovatie leidt immers tot nieuwe inzichten waar de opsporing zijn voordeel mee kan doen. Binnen zoekzaken kunnen deze nieuwe inzichten leiden tot de constructie van (nieuwe) verhalen over datgene wat er voorgevallen kan zijn. Ook zou innovatie tot effectievere en efficiëntere werkwijzen of toepassingsmogelijkheden binnen de opsporing kunnen leiden.

Volgens twee leidinggeevenden zijn vooral de innovatieve vermogens van politievrijwilligers die werkzaam zijn binnen het digitale en financiële werkterrein van meerwaarde voor de opsporing. Op deze werkterreinen is immers nog een hoop winst te behalen voor de opsporing.

Over het algemeen verwachten leidinggeevenden dat politievrijwilligers beschikken over innovatieve vermogens. Net als bij de meerwaarde creativiteit onderbouwen zij dit aan de hand van het gegeven dat politievrijwilligers zich in het dagelijkse leven buiten de politieorganisatie begeven en aan de hand van het opleidingsniveau en de motivatie van de politievrijwilliger.

3.2 Wijzen van inzet politievrijwilligers binnen opsporing

Ten behoeve van bepaling van de wijze(n) waarop politievrijwilligers met betrekking tot hun meerwaarden ingezet kunnen worden binnen de opsporing van zoekzaken, is er onderzocht welke rol politievrijwilligers in relatie tot hun meerwaarden kunnen aannemen. Ook is onderzocht naar welke strafbare feiten politievrijwilligers hierbij onderzoek kunnen doen.

3.2.1 Rol(len)

Over de rol(len) die politievrijwilligers binnen de opsporing van zoekzaken kunnen aannemen, zijn de respondenten het eens. Iedere respondent stelt dat zij zowel in een ondersteunende rol (bij wijze van adviseur) als binnen de operatie (in de rol van (assistent-)rechercheur) ingezet kunnen worden.

Indien de rol van adviseur wordt aangenomen, dient hierbij volgens de respondenten wel aansluiting gevonden te worden bij de kennis- en ervaringsgebieden van de politievrijwilliger. Zij kunnen hiermee de opsporing van advies voorzien op onderwerpen die raken aan zijn of haar expertise. De respondenten zijn van mening dat de vrijwilligers in deze rol benaderd kunnen worden om bepaalde (specialistische) problemen die spelen binnen de opsporing te tackelen. Hiertoe kan de leiding van het onderzoeksteam, op het moment dat zij tegen een betreffend probleem in de opsporing aanloopt, politievrijwilligers met kennis en ervaring op het genoemde gebied consulteren. Daarnaast zijn de respondenten van mening dat de wijze van consultatie van de politievrijwilligers idealiter in persoon plaatsvindt. Dit zou de meest effectieve wijze van consultatie opleveren. Hiertoe dient de vrijwilliger, in termen van gelijkwaardigheid, plaats te nemen naast de onderzoeksleiding. De frequentie van de consultatie is hierbij afhankelijk van de mate van consultatie.

Ook bestaat er de mogelijkheid dat politievrijwilligers in de rol van (assistent)rechercheur in de opsporingsoperatie deelnemen. Zij kunnen hierbij in de uitvoering de reguliere opsporingswerkzaamheden verrichten. Deze werkzaamheden zouden idealiter specifiek ten aanzien van hun kennis, ervaring en netwerk ingericht kunnen worden, waarbij tevens gebruik gemaakt kan worden van de meerwaarden extra handjes, frisse blik, creativiteit en innovatie. De inzet van de vrijwilligers ten aanzien van deze meerwaarden kan, volgens de respondenten, beperkt worden tot onderzoeken waar en voor zover er om specifieke kennis en ervaring gevraagd wordt. Ook zouden de politievrijwilligers specifiek ten aanzien van de meerwaarden extra handjes, frisse blik, creativiteit en innovatieve vermogens alle voorkomende opsporingswerkzaamheden als (assistent)rechercheur kunnen uitvoeren. Deze meerwaarden worden immers niet beperkt tot een bepaald aantal werkzaamheden.

3.2.2 Strafbare feiten

Bij bevraging van de respondenten over welke strafbare feiten politievrijwilligers zouden kunnen onderzoeken, bleek regelmatig, door zowel de politievrijwilligers als de leidinggevenden, een tweedeling in meerwaarden gemaakt te worden. Hierbij werden de meerwaarden kennis en ervaring en netwerk van de meerwaarden 'extra handjes', frisse blik, creativiteit en innovatie onderscheiden.

Door de respondenten werd gesteld dat politievrijwilligers met betrekking tot de meerwaarden kennis en ervaring en netwerk het meest effectief ingezet kunnen worden op onderzoeken van strafbare feiten die raken aan het kennis- en ervaringsgebied van de politievrijwilliger en zijn of haar netwerk. Door de inhoudelijke kennis en ervaring van de politievrijwilliger en zijn of haar netwerk kan immers 'extra' specifieke kennis het opsporingsonderzoek van zoekzaken ingebracht worden. Eén politievrijwilliger maakte hier een uitzondering op. Deze stelde immers dat zij niet over specialistische kennis beschikt en dat haar netwerk breed georiënteerd is. Dit maakt dat deze respondent, gezien deze meerwaarden, in brede zin onderzoek kan doen naar strafbare feiten.

Voor wat betreft de meerwaarden extra handjes, frisse blik, creativiteit en innovatie stellen een politievrijwilliger en twee leidinggevenden van de opsporing dat deze meerwaarden in een brede context van strafbare feiten ingezet kunnen worden. Indien politievrijwilligers beschikken over een frisse blik, creativiteit en innovatieve vermogens zullen deze competenties niet beperkt worden tot een bepaald aantal strafbare feiten. Dit geldt eveneens voor het kunnen leveren van extra handjes. Dit is in tegenstelling tot datgene wat drie leidinggevenden stelden. Zij veronderstelden namelijk dat de frisse blik, creativiteit en innovatieve vermogen van een politievrijwilliger juist van meerwaarde worden

bij strafbare feiten die raken aan hun kennis- en ervaringsgebieden. De kennis en ervaring van een politievrijwilliger stelt de vrijwilliger dan namelijk in staat om een frisse blik te hebben en creatief en innovatief te zijn.

De meerwaarde competentie betreft een vreemde eend in de bijt. Deze wordt door de respondenten in de interviews nauwelijks specifiek benoemd. Toch lijkt op basis van de algemenere antwoorden van de respondenten hier een tweedeling in opgemaakt te kunnen worden. Enerzijds zijn er de professionele vaardigheden waarover politievrijwilligers beschikken. Deze kunnen van meerwaarde zijn bij zaken waar strafbare feiten worden behandeld die raken aan de professionele vaardigheden van de politievrijwilliger. Hierbij moet bijvoorbeeld gedacht worden aan professionele vaardigheden met betrekking tot elektronische beveiliging. Daarnaast zijn er de meer algemene competenties. Deze kunnen in een bredere context qua strafbare feiten ingezet worden. Een voorbeeld hiervan betreft het analytische vermogen.

3.3 Kansen, valkuilen en randvoorwaarden

Uit de interviews is gebleken dat de inzet van politievrijwilligers binnen de opsporing van zoekzaken op bepaalde kansen, valkuilen en randvoorwaarden kan stuiten. In deze paragraaf worden betreffende kansen, valkuilen en randvoorwaarden in juridische, organisatorische en operationele zin geschetst.

Kansen
Meerwaarden
Vergroting effectiviteit en efficiëntie opsporing (van zoekzaken)
Betere organisatorische inbedding
Aanboren nieuw potentieel politievrijwilligers

Tabel 3 Kansen voor wat betreft inzet politievrijwilligers in opsporing

Valkuilen	Randvoorwaarden
Onjuist screeningsniveau	Screening op juiste niveau
Verdringing arbeidskracht	Toetsingscommissie laten toetsen verdringing
Hierarchie politieorganisatie staat uiten frisse blik, creativiteit en innovatie in de weg	Acceptatie opsporing van de politievrijwilligers en vice versa
Verminderde inzetbaarheid voor basispolitie zorg	Op peil blijven capaciteit basispolitie zorg
Beperkte beschikbaarheid	Inzet op afgebakende taken
Ineffectieve inzet	Opstellen database achtergronden politievrijwilligers of breed weggzetten vraag opsporing bij politievrijwilligers
Beperkte kennis van de opsporing en haar systemen	Bijscholing
Conflicterende belangen met betrekking tot inzet opsporing en betaalde functie	Geen conflicterende belangen inzet opsporing versus betaalde functie

Tabel 4 Valkuilen en bijbehorende randvoorwaarden voor wat betreft inzet politievrijwilligers in opsporing

3.3.1 Effecten van meerwaarden en inbedding politievrijwilligers als kansen

Ten behoeve van de kansen die de inzet van politievrijwilligers binnen de opsporing kan brengen, werden door de respondenten steevast, zij het in andere bewoordingen, de besproken meerwaarden als kansen benoemd. Aan de hand van deze meerwaarden kan (kunnen) er specifieke kennis, ervaring en competenties en een bepaalde mate van creativiteit en innovatie in de opsporing worden geïnjecteerd. Dit kan er toe leiden tot een optimalisatie van de opsporingsmethoden en -instrumenten. Volgens de respondenten kan dit er vervolgens toe leiden dat er een toename van de effectiviteit en efficiëntie van de opsporing in de breedste zin plaats vindt. Ook zouden de meerwaarden positieve effecten, met betrekking tot de effectiviteit en efficiëntie, hebben voor de opsporing van zoekzaken in specifieke zin.

Door twee politievrijwilligers en een leidinggevende werd gesteld dat de inzet van politievrijwilligers binnen de opsporing, indien er aansluiting gevonden kan worden bij de kennis en vaardigheden van de vrijwilliger, er eveneens toe kan leiden dat politievrijwilligers hun organisatorische inbedding beter gaan waarderen. Door politievrijwilligers binnen de opsporing namelijk ten aanzien van hun kennis en vaardigheden in te zetten, bestaat er een gereede mogelijkheid

dat hun onvrede voor wat betreft de organisatorische inbedding verdwijnt. Volgens de genoemde respondenten biedt dit kansen voor wat betreft voor de mate van waardering van de organisatorische inbedding van politievrijwilligers.

Daarnaast biedt de inzet van politievrijwilligers binnen de opsporing kansen voor toekomstig vrijwilligersbeleid. Door politievrijwilligers immers binnen de opsporing in te zetten, kan mogelijk een nieuw potentieel aan politievrijwilligers aangeboord worden. Hierdoor kan het bestand aan politievrijwilligers, zowel in kwalitatieve als kwantitatieve zin, een stimulans krijgen. Voorwaardelijk is dat aannamebeleid van politievrijwilligers hier overigens wel op aangepast wordt. Deze is vooralsnog alleen nog maar ingericht op het aannemen van 'blauwe' vrijwilligers.

3.3.2 Juridische valkuilen en randvoorwaarden

In juridische zin zijn er volgens de respondenten weinig valkuilen voor de inzet van de politievrijwilligers binnen de opsporing van zoekzaken. Volgens twee politievrijwilligers en de leidinggevenden is de enige juridische valkuil die er is, dat politievrijwilligers mogelijk niet beschikken over de juiste screening. Dit geval doet zich voor bij bepaalde onderzoeken van de DRR. Waar politievrijwilligers zijn gescreend middels een BGO-lang (betrouwbaarheids- en geschiktheidsonderzoek), zijn voor bepaalde onderzoeken binnen de DRR een P- of een A-veiligheidsonderzoek vereist. Dit betreft een hoger screeningsniveau. De reden dat een politieambtenaar werkzaam binnen de DRR gescreend wordt op een hoger niveau, is gelegen in het feit dat deze structurele toegang heeft tot Wet Politiegegevens (WPG) artikel 9, 10, 11 of 12 informatie. Indien politievrijwilligers werkzaam worden gesteld bij onderzoeken waar structureel toegang tot deze informatie is, dient het screeningsniveau van de politievrijwilliger hierop aangepast te worden.

3.3.3 Organisatorische valkuilen en randvoorwaarden

Een politievrijwilliger stelde dat de inzet van politievrijwilligers in de rol van rechercheur mogelijk verdringing van capaciteit zou kunnen opleveren. Door deze inzet wordt immers mogelijk een beroepskracht 'verdrongen'. Dit is een ongewenste situatie. Om die reden dienen taken en werkzaamheden die gedaan kunnen worden door politievrijwilligers getoetst te worden door een toetsingscommissie, bestaande uit mensen van HRM, vertegenwoordigers van vakbonden en de centrale ondernemingsraden. Ze bekijken hierbij of er daadwerkelijk sprake is van verdringing. Indien dat het geval is, bestaat er een mogelijkheid dat de toetsingscommissie besluit dat deze taken en werkzaamheden niet door een politievrijwilliger uitgevoerd mogen worden. Voorwaardelijk voor de inzet van politievrijwilligers binnen de opsporing is derhalve dat de toetsingscommissie uitspraak doet over het al dan niet verdringen van een beroepskracht.

Volgens een leidinggevende van de opsporing staat de hiërarchie van de politieorganisatie het uiten van een frisse blik, creativiteit en innovatie door de politievrijwilliger mogelijk in de weg. Om die reden moeten politievrijwilligers gestimuleerd worden om hun frisse blik, creativiteit en innovatieve vermogens te etaleren binnen de opsporing van zoekzaken. Slechts dan vallen de vruchten te plukken die de frisse blik, creativiteit en innovatie met zich meebrengen.

Een andere organisatorische valkuil voor wat betreft de inzet van politievrijwilligers binnen de opsporing is, volgens alle leidinggevenden en een politievrijwilliger, de cultuur die aanwezig is binnen de politieorganisatie. Deze cultuur is erop gericht dat 'buitenstaanders' niet gemakkelijk betrokken worden bij opsporingsonderzoeken. Een leidinggevende wijst er eveneens op dat deze acceptatie ook andersom geldt. Indien een politievrijwilliger de opsporingsorganisatie immers niet accepteert, zal de politievrijwilliger nooit effectief ten aanzien van zijn of haar meerwaarden ingezet kunnen worden. Voorwaardelijk voor een effectieve inzet van politievrijwilligers binnen de opsporing is dan ook dat de opsporing de politievrijwilliger accepteert en dat de politievrijwilliger de opsporing accepteert.

De laatste organisatorische valkuil is gelegen in de constatering dat de inzet van politievrijwilligers binnen de opsporing, volgens de expert, mogelijk leidt tot een verminderde inzetbaarheid van politievrijwilligers voor het 'straatwerk'. Doordat politievrijwilligers namelijk in de opsporing ingezet worden, zullen zij minder beschikbaar zijn voor werkzaamheden in de basispolitiezorg. Voorwaardelijk voor de inzet van politievrijwilligers binnen de opsporing is dan ook dat de basispolitiezorg niet in de knoop komt op capaciteitsgebied.

3.3.4 Operationele valkuilen en randvoorwaarden

Volgens alle respondenten maakt de beperkte beschikbaarheid van de politievrijwilligers het bijna onmogelijk om hen binnen de opsporing in de rol van rechercheur in te zetten. Bij beperkte beschikbaarheid zijn de politievrijwilligers volgens respondent immers vrijwel niet inhoudelijk bij het onderzoek betrokken. Dit kan de continuïteit en de effectiviteit van een onderzoek in de weg staan. Volgens twee politievrijwilligers en twee leidinggevendenden zou het een oplossing bieden om politievrijwilligers in deze rol te voorzien van afgebakende taken. Deze afbakening zou dan tijdstechnisch conform de beperkt beschikbare tijd van een politievrijwilliger moeten zijn. Indien de politievrijwilliger in een dergelijke vorm te werk zal worden gesteld, zal dit vermoedelijk ten koste gaan van de meerwaarden die zij bezitten, met uitzondering van de meerwaarde extra handjes. Door een dergelijk werkvorm wordt de politievrijwilliger immers slechts ingezet ten behoeve van de capaciteit.

Een ineffectieve inzet van politievrijwilligers ontstaat, volgens respondenten, indien zij niet ten aanzien van de meerwaarden worden ingezet. Dit zou er vervolgens toe kunnen leiden dat de inzet van de vrijwilligers niet bijdraagt aan een toename van de effectiviteit en efficiëntie van de opsporing. De meeste winst uit de politievrijwilligers lijkt te behalen indien gebruik wordt gemaakt van hun kennis en ervaring, competenties en netwerk. Hiertoe is het, volgens de respondenten, noodzakelijk dat deze achtergrond van de politievrijwilligers inzichtelijk wordt gemaakt middels een database. Indien de opsporing tegen een (specialistisch) probleem oploopt, kan zij vervolgens deze database raadplegen om politievrijwilligers te kunnen inschakelen ter bestrijding van het gestelde probleem.

Omdat in het verleden al meerdere van dergelijke databases zijn opgesteld, bestaat er een mogelijkheid dat dat politievrijwilligers minder bereid zijn om de achtergrondinformatie te verstrekken. Hiertoe wordt door de expert geschetst dat een andere mogelijkheid gelegen is in het breed bij politievrijwilligers wegzetten van (specialistische) vragen die binnen de opsporing spelen. Vrijwilligers kunnen dan zelf bepalen of zij bij kunnen dragen aan de beantwoording van deze vragen.

Kennis van de opsporing is een andere mogelijke operationele valkuil die zich voordoet indien politievrijwilligers ingezet gaan worden binnen de opsporing. Deze beperking wordt door alle vrijwilligers en de expert aangegeven. Een leidinggevende stelt hieromtrent dat politievrijwilligers de praktische recherchevaardigheden bijgebracht moeten worden. Ook dienen politievrijwilligers bij bepaalde thematische onderzoeken extra opgeleid te zijn. Bij gebrek aan deze opleiding kunnen politievrijwilligers niet binnen de thematische opsporing ingezet worden. Daarnaast stellen twee leidinggevendenden dat politievrijwilligers de kennis en ervaring ontberen om met de systemen van de opsporing (zoals Summ-IT) te werken. Een gebrek aan kennis van (systemen binnen) de opsporing zal volgens de respondenten ten koste gaan van de effectiviteit van politievrijwilliger binnen de opsporing. Om deze reden dienen politievrijwilligers, bij een inzet in de opsporing, op de genoemde gebieden bijgeschoold te worden. Volgens de respondenten komt de gestelde valkuil in het bijzonder voor bij de inzet van politievrijwilligers in de rol van (assistent-)rechercheur. In deze rol worden immers operationele werkzaamheden uitgevoerd.

Een andere valkuil voor de inzet van politievrijwilligers in de opsporing van zoekzaken zou volgens twee politievrijwilligers mogelijk gelegen zijn in het gegeven dat politievrijwilligers een dubbele rol bekleden. Zij hebben naast hun werkzaamheden als politievrijwilliger ook nog een betaalde baan. Deze twee functies zouden kunnen conflicteren. Voorwaardelijk voor de inzet van politievrijwilligers binnen de opsporing is dat deze twee functies niet conflicteren.

4. Conclusie, discussie en aanbevelingen

In dit hoofdstuk zullen de conclusie, discussie en aanbevelingen voor wat betreft dit onderzoek volgen. Zij dienen in samenhang antwoord te geven op de hoofdvraag:

Op welke wijze(n) kunnen politievrijwilligers van meerwaarde zijn voor de opsporing van zoekzaken binnen de eenheid Midden-Nederland?

4.1 Conclusie

In deze paragraaf worden de onderzoeksresultaten, in volgorde van de deelvragen, beschreven. Tevens wordt beschreven hoe deze resultaten binnen het theoretisch kader geplaatst kunnen worden.

Op basis van de studie kan geconcludeerd worden dat 'de politievrijwilliger' niet bestaat. Gebleken is dat iedere politievrijwilliger uniek is en op eigen wijze van meerwaarde kan zijn bij de opsporing van zoekzaken. Op basis van de interviews kan wel tot een algemeen beeld worden gekomen.

Meerwaarden

Met betrekking tot de opsporing van zoekzaken is gebleken dat politievrijwilligers in algemene zin, in meer of mindere mate, beschikken over de door Demuynck et al. (2013) beschreven meerwaarden. Deze meerwaarden zijn allen kwalitatief van aard, waarbij zij zowel zaaksinhoudelijk als procesmatig een bijdrage aan de opsporing van zoekzaken kunnen leveren. Daarnaast kunnen politievrijwilligers van meerwaarde zijn door het leveren van 'extra handjes'. Dit betreft een capaciteitsbevorderende meerwaarde en is daarmee een kwantitatief van aard.

Rollen

Politievrijwilligers kunnen ten aanzien van hun meerwaarden een adviseursrol aannemen. Binnen deze rol kunnen de politievrijwilligers als extern adviseur ingeschakeld worden door het behandelend onderzoeksteam. Deze rol gaat gepaard met een kwalitatieve meerwaarde. Ook kunnen politievrijwilligers binnen de operatie de rol van (assistent-)rechercheur op zich nemen. Hierbij werken politievrijwilligers inhoudelijk aan een zaak mee. Binnen deze rol kunnen politievrijwilligers zowel van kwantitatieve als kwalitatieve meerwaarde voor de opsporing van zoekzaken zijn.

Voor beide rollen geldt dat deze het meest optimaal invulling aan gegeven wordt wanneer vrijwilligers opsporingszaken behandelen die raken aan hun professionele beroepsomgeving. Indien hier aansluiting bij gezocht wordt, wordt de potentie van hun kwalitatieve meerwaarden ten volle benut. Als de zaken namelijk raken aan de professionele beroepsomgeving van de politievrijwilliger, hebben zij meer relevante kennis en ervaring, gerichtere competenties en passendere netwerken voorhanden in vergelijking met zaken die niet raken aan hun professionele beroepsomgeving. Daarnaast zijn de politievrijwilligers bij dergelijke zaken meer in staat om met een frisse blik tegen deze zaken aan te kijken en zijn zij meer in staat om creatief en innovatief te zijn. Dit maakt dat zij in dergelijke zaken op een effectievere en efficiëntere wijze tot mogelijke positieve resultaten komen.

Zoekzaken

Vanuit deze context bezien heeft de politievrijwilliger ook zijn meerwaarde bij de opsporing van zoekzaken. Door een politievrijwilliger zaken te laten behandelen die aansluiten bij zijn professionele beroepsomgeving, bestaat er een mogelijkheid dat deze in staat is om zich in zoekzaken te richten op informatie waaruit delen van het verhaal gereconstrueerd kunnen worden. Aan de hand hiervan kunnen vervolgens meer aanknopingspunten en zoekmogelijkheden in een onderzoek worden uitgebuit. Dit kan ertoe leiden dat de effectiviteit in dergelijke zaken wordt vergroot.

Deze onderzoeksresultaten laten zien dat een succesvollere en effectievere opsporing van zoekzaken niet slechts voorbehouden zijn aan rechercheurs met een expertise (de Poot et al., 2004), maar dat dit ook voorbehouden is aan politievrijwilligers. Voorwaarde is hierbij wel dat zij op zoekzaken worden ingezet die raken aan de kennis en ervaring, competenties en het netwerk die is (zijn) opgedaan in hun professionele beroepsomgeving.

Samenwerking politievrijwilliger en opsporing

Met betrekking tot de inzet van politievrijwilligers in de opsporing schetsten de respondenten valkuilen op het gebied van de beperkte beschikbaarheid van de politievrijwilliger en de beperkte kennis van de opsporing en haar systemen bij politievrijwilligers. Volgens de respondenten zou dit problemen opleveren bij de inzet van politievrijwilligers in de opsporing. Een beperkte beschikbaarheid van politievrijwilligers kan namelijk de continuïteit en de effectiviteit van een onderzoek in de weg staan. De beperkte kennis van de opsporing en haar systemen bij politievrijwilligers zou op haar beurt ten koste kunnen gaan van de effectiviteit van politievrijwilliger binnen de opsporing.

Deze onderzoeksresultaten geven een bevestiging van de theorie van Meijs en Brudney (2007). Binnen deze theorie wordt gesteld dat een match tussen de beschikbaarheid en de bekwaamheid van de vrijwilliger en de opdracht van de organisatie voorwaardelijk is om tot een succesvolle samenwerking tussen een vrijwilliger en een organisatie te komen. Hierbij moet in acht genomen worden dat voor politievrijwilligers in de opsporing de wijze van inzet van invloed kan zijn op de mate van succes van de samenwerking. In de rol van (assistent-)rechercheur komen de gestelde valkuilen het meest prevalent naar voren. In deze rol is het in het kader van de continuïteit en de kwaliteit van het onderzoek immers noodzakelijk dat politievrijwilligers ruim beschikbaar zijn en dat zij bekwaam zijn.

Deze voorwaarden gelden minder voor de rol van adviseur. In deze rol hoeven politievrijwilligers namelijk minder beschikbaar te zijn en is de bekwaamheid op opsporingsgebied minder relevant, omdat zij hierbij geen inhoudelijke werkzaamheden verrichten. Op basis hiervan kan dan ook geconcludeerd worden dat de meerwaarden van de politievrijwilligers het best tot hun recht komen indien zij binnen de opsporing de rol van adviseur aannemen.

Participatieladder

Uit de wetenschappelijke literatuur (o.a. van Edelenbos en Monnikhof, 2010; Kop, 2016) blijkt dat burgerparticipatie op verschillende treden, in termen van macht en invloed, plaats kan vinden. De tendens die hierbij waar te nemen valt, is dat veronderstelt wordt dat er tot effectievere samenwerking gekomen kan worden indien de burgerparticipatie-initiatieven zich op de hogere treden bevinden. Zo vraagt Kop (2016) zich af of burgerparticipatie in de opsporing naar de trede van cocreatie kan gaan.

Deze tendens is niet waarneembaar in onderhavige studie. Als er immers naar de rol van adviseur in relatie tot de participatieladder van Edelenbos en Monnikhof (2010) wordt gekeken, kan verondersteld worden dat deze rol zich, vanzelfsprekend, op de trede van adviseren bevindt. Respondenten stellen namelijk dat politievrijwilligers in deze rol geconsulteerd kunnen worden indien de opsporing tegen een bepaald (specialistisch) probleem aanloopt. Bij deze consultatie wordt verondersteld dat er sprake dient te zijn van een gelijkwaardige rolverdeling tussen politievrijwilliger en opsporing. Hierbij kan de opsporing beargumenteerd afwijken van de adviezen van de politievrijwilliger. Op basis van dit onderzoek kan dan ook geconcludeerd worden dat politievrijwilligers van meeste meerwaarde voor de opsporing kunnen zijn op de trede van adviseren.

4.2 Discussie

In het hoofdstuk 'methoden van onderzoek' is aangegeven dat de interviews bepaalde beperkingen met zich mee brachten. Met de navolgende beperkingen is bij het interpreteren van de onderzoeksresultaten rekening gehouden.

Brede focus

Dit onderzoek betreft een verkennend onderzoek, waarbij het terrein van politievrijwilligers binnen de opsporing ontgonnen is. De focus van dit onderzoek is hierdoor bewust breed gehouden. Omdat het een verkennend onderzoek betreft, is besloten niet een diepte-onderzoek op een klein specifiek gebied met betrekking tot de inzet van politievrijwilligers binnen de opsporing uit te voeren. Hierdoor wordt immers geen beeld gevormd van het complete onderzoeksterrein. Omdat dit onderzoek het terrein ontgon, was het benodigd eerst zicht te krijgen op het complete terrein. Dit heeft een focus in de diepte van het onderzoeksonderwerp in de weg gestaan.

Nadeel interviews

In dit onderzoek is ervoor gekozen om de wijze waarop politievrijwilliger van meerwaarde kunnen zijn voor de opsporing van zoekzaken te onderzoeken middels interviews. Na ongeveer acht van de interviews ontstond er datasaturatie. Dit houdt in dat er na deze interviews geen nieuwe inzichten meer beschikbaar kwamen. Hieruit kan afgeleid worden dat de complexiteit van de het onderzoeksonderwerp voldoende in beeld was. Om deze reden kon na de acht interviews een redelijk consistent beeld van de meerwaarde van politievrijwilligers voor de opsporing van zoekzaken geschetst worden. Nadeel van dit geringe aantal interviews is dat de onderzoeksresultaten niet te generaliseren zijn naar de volledige populatie van politievrijwilligers in de eenheid Midden-Nederland.

Om de onderzoeksresultaten te kunnen generaliseren naar de volledige populatie hadden de interviews van de politievrijwilligers vervangen kunnen worden door de afname van enquêtes onder de politievrijwilligers. Deze enquêtes zouden echter dermate veel data opgeleverd hebben dat een goede analyse binnen de beschikbare tijd onmogelijk werd geacht. Om deze reden is hiervan afgezien.

Geografische context onderzoek

De context waarbinnen dit onderzoek zich afspeelde, was binnen de politie-eenheid Midden-Nederland. Dit betekent dat de resultaten en de conclusie van deze studie slechts houdbaar zijn ten aanzien van deze eenheid en derhalve niet gegeneraliseerd kunnen worden naar de gehele populatie politievrijwilligers.

Nadeel toekomstgericht onderzoek

Op dit moment zijn er nog geen politievrijwilligers in de eenheid Midden-Nederland binnen de opsporing actief. Om deze reden is dit onderzoek gericht op een mogelijke toekomstige situatie, waarbij politievrijwilligers werkzaam zijn binnen de opsporing. Vanwege de toekomstgerichte visie van dit onderzoek, was het voor de respondenten soms moeilijk te bepalen wat de meerwaarde(n) van politievrijwilligers binnen de opsporing zijn en hoe zij ten aanzien van deze meerwaarde(n) ingezet dienen te worden. Zij konden hierbij niet teren op eerdere ervaringen met politievrijwilligers in de opsporing. Dit is mogelijk ten koste gegaan van de validiteit van dit onderzoek.

Om tegenwicht te bieden aan dit gegeven hadden ook interviews afgenomen kunnen worden bij politievrijwilligers die reeds langere tijd werkzaam zijn binnen de opsporing in andere eenheden. Deze worden immers niet beperkt door een toekomstgerichte visie omdat zij reeds werkzaam zijn binnen de opsporing. Ook had het interviewen van politievrijwilligers die reeds werkzaam zijn binnen de opsporing concreet antwoord opgeleverd op de meerwaarde die zij leveren aan de opsporing. In het interviewen van dergelijke politievrijwilligers is in deze studie verzuimd.

Operationalisatie

Een ander aspect wat ten koste is gegaan van de validiteit van het onderzoek betreft de wijze de operationalisatie van bepaalde begrippen. Met betrekking tot de meerwaarden had een nadere focus op bepaalde aspecten kunnen zorgen voor een betere kadering van de gehanteerde begrippen. Hiervan is voornamelijk sprake bij de meerwaarden kennis en ervaring, competenties en netwerken. Een betere kadering van deze meerwaarden had voor meer diepgang en relevantie in het onderzoek kunnen zorgen.

Met betrekking tot de operationalisatie van deze meerwaarden geldt tevens dat de vragen die de politievrijwilligers gesteld werden een behoorlijke dosis introspectie vragen. Hen werd tijdens de interviews immers gevraagd naar het bezit van kennis, ervaring, netwerken en competenties. Hiervoor dienen de politievrijwilligers over de nodige zelfkennis te beschikken. Tijdens de interviews bleken vragen over deze aspecten soms lastig voor de politievrijwilligers. Ditzelfde geldt voor de interviews van de leidinggevendenden. In sommige gevallen gaven zij immers aan geen goed beeld van vrijwilligers te hebben. Deze facetten zouden ten koste gegaan kunnen zijn van de validiteit van deze studie.

Voor wat betreft de meerwaarde 'competenties' stelden politievrijwilligers over bepaalde competenties te beschikken die van meerwaarde zouden zijn voor de opsporing van zoekzaken. Ook de leidinggevendenden stelden dat politievrijwilligers over bepaalde competenties moesten beschikken om van meerwaarde te zijn voor de opsporing van zoekzaken. Hierbij werden de betreffende competenties inhoudelijk besproken. Voor wat betreft deze competenties is het mogelijk dat respondent en onderzoeker niet hetzelfde concept gebruikte. Ondanks dat getracht is hier wel overeenstemming in te vinden, kunnen desondanks voor bepaalde competenties verschillende concepten zijn gebruikt. Dit kan ten koste zijn gegaan van de validiteit van het onderzoek. Focus op bepaalde (opsporingsgerelateerde) competenties had dit probleem mogelijk kunnen verhelpen.

Bij de operationalisatie van de wijze waarop politievrijwilligers van meerwaarde kunnen zijn voor de opsporing is verzuimd de samenwerkingsvorm tussen de politievrijwilliger en de opsporing mee te nemen. Dit heeft er toe bijgedragen dat er niet gericht onderzoek is gedaan naar de mate van macht en invloed die politievrijwilligers moeten bezitten voor een succesvolle inzet in de opsporing. Dit maakte het lastig om de wijze waarop politievrijwilligers ingezet dienen te worden te verbinden met de participatieladder.

De kansen die de inzet van politievrijwilligers voor de opsporing biedt, is eveneens te beperkt geoperationaliseerd. Dit heeft ertoe geleid dat het onderzoek geen concrete kansen heeft opgeleverd. Een nadere operationalisatie van dit begrip had mogelijk bijgedragen aan zicht op de concrete kansen die de inzet van politievrijwilligers voor de opsporing biedt.

Subjectief beeld

Door binnen dit onderzoek gebruik te maken van interviews is er door zowel politievrijwilligers als leidinggevendenden een subjectief beeld geschetst van de meerwaarden die politievrijwilligers met zich kunnen brengen richting de opsporing van zoekzaken. Voor de selectie van de politievrijwilligers is hen onder meer de vraag gesteld of zij interesse hebben in het uitvoeren van werkzaamheden binnen de opsporing. Indien deze vraag met 'ja' beantwoord werd, kwalificeerde de politievrijwilligers zich voor de afname van een interview. Dit maakt dat alleen interviews zijn afgenomen met politievrijwilligers die geïnteresseerd zijn in het uitvoeren van werkzaamheden binnen de opsporing. Bezien vanuit deze constatering bestaat er een mogelijkheid dat zij zich bepaalde meerwaarden beter toebedeelden, met de gedachte hierdoor eerder binnen de opsporing werkzaam te komen. De interesse van de politievrijwilligers in de opsporing kan daarmee de validiteit en betrouwbaarheid van de meerwaarden in de weg hebben gestaan. Om hier tegenwicht aan te bieden, zijn de leidinggevendenden eveneens over deze meerwaarden bevraagd. Zij werden echter mogelijk, zoals hiervoor besproken, beperkt door een verminderd zicht op politievrijwilligers.

De geïnterviewde politievrijwilligers hadden weinig tot geen ervaring met de opsporing. Dit maakte dat beantwoording van opsporingsgerelateerde vragen voor deze respondenten moeilijk was. Door een verminderd zicht op de opsporing, was het voor deze respondenten lastig te bepalen waarmee zij daadwerkelijk binnen de opsporing van meerwaarde zouden kunnen zijn. Ook was het hierdoor lastig om te bepalen in welke rol zij binnen de opsporing werkzaam zouden kunnen zijn. Dit kan ten koste zijn gegaan van de validiteit van dit onderzoek.

Periode selectie politievrijwilligers

De respons van politievrijwilligers op de selectiemails bleek relatief laag. Dit relatieve lage responscijfer kan mogelijk verklaard worden door de beperkt beschikbare tijd (12 dagen) die de politievrijwilligers gegeven werd om te reageren en door de periode waarin de mail werd gestuurd. De mail werd immers gestuurd rondom de kerstdagen. In deze periode zouden de politievrijwilligers mogelijk minder gericht kunnen zijn op politie-gerelateerde mails in verband met eventuele vakanties.

Breder dan zoekzaken

In dit onderzoek stonden de zoekzaken centraal. Bij het maken van de interviewafspraken is iedere respondent informatie verschaft over wat zoekzaken betreffen. Tijdens de interviews bleek hier echter niet altijd een consistent beeld over te zijn. Dit kan de validiteit van het onderzoek beperkt hebben. Daarnaast vonden een aantal respondenten het lastig de vragen toe te passen op zoekzaken. Vaak werden de antwoorden dan ook in een ruimer verband gegeven. Dit maakt dan ook dat de onderzoeksresultaten, mogelijk, in een breder verband getrokken kunnen worden. Hierbij moet aan een opsporingsbreed-verband gedacht worden.

4.3 Aanbevelingen

In deze paragraaf zullen de aanbevelingen voortvloeiend uit deze studie, onderverdeeld ten behoeve voor de (politie)praktijk en de theorie, naar voren komen.

4.3.1 Praktijk

Voor wat betreft deze studie kunnen voor de politiepraktijk de navolgende aanbevelingen gedaan worden:

- Maak als opsporing gebruik van de meerwaarden van politievrijwilligers.

Uit deze studie is gebleken dat politievrijwilligers verschillende meerwaarden hebben voor de opsporing van zoekzaken. In de rol van adviseur, waarbij politievrijwilligers geconsulteerd kunnen worden door opsporingsteams, komen zij het beste tot hun recht. Voor een optimale inzet van politievrijwilligers dienen zij geconsulteerd te worden op zaken die raken aan hun professionele beroepsomgeving. Binnen dergelijke zaken komen de kwalitatieve meerwaarden van politievrijwilligers het beste tot hun recht. In zoekzaken zijn zij hierdoor in staat om zich te richten op informatie waaruit delen van het verhaal gereconstrueerd kunnen worden.

- Stel een database op met kennis-, ervarings- en competentieachtergronden van de in de eenheid Midden-Nederland actieve politievrijwilligers.

Alvorens politievrijwilligers ten aanzien van hun professionele beroepsomgeving ingezet kunnen worden, dient er eerst zicht verkregen te worden op deze beroepsomgeving. Hiertoe is van belang dat kennis-, ervarings- competentieachtergronden van politievrijwilligers bekend worden binnen de politieorganisatie.

Het TPV staat in contact met de politievrijwilligers en dient vanuit die hoedanigheid een enquête te verspreiden onder de politievrijwilligers, waarmee zicht wordt verkregen op de genoemde achtergronden van de politievrijwilligers. Hiertoe dient de politievrijwilliger gevraagd te worden naar de opleidingen en wanneer deze gevolgd zijn, naar de professie en hoelang zij reeds werkzaam zijn binnen deze professie en de kennis, ervaring en competenties die zij in deze opleidingen en professie hebben opgebouwd. Om de database actueel te houden dient het TPV deze enquête eens in de vijf jaar bij de bestaande politievrijwilligers en bij aanstelling van nieuwe politievrijwilligers af te nemen.

De resultaten van deze enquêtes dienen vervolgens door het TPV in een database verwerkt te worden, waarna deze onder de leidinggevendenden van de opsporingsafdelingen in de eenheid Midden-Nederland verspreidt dient te worden. Indien een onderzoeksteam behoefte heeft aan bepaalde kennis of ervaring kunnen zij deze database raadplegen om vervolgens de politievrijwilliger, via het TPV, met deze specifieke kennis of ervaring te benaderen voor advies. Indien benodigd dient de screening van de politievrijwilliger aangepast te worden. Het initiatief dient hiervoor bij het TPV te liggen.

Met deze database wordt aansluiting gezocht bij de theorie van van Steden en Mehlbaum (2015). Zij stellen dat systematisch de schat aan kennis en kunde van de individuele politievrijwilliger in kaart gebracht moet worden.

- Bevraag als opsporing politievrijwilligers breed over (specialistische) problemen binnen de opsporing.

Naast het raadplegen van politievrijwilligers op basis van een database, bestaat er tevens een mogelijkheid voor opsporingsteams om vragen ten aanzien van (specialistische) problemen in de opsporing breed weg te zetten bij politievrijwilligers. Om hier gebruik van te kunnen maken dient er door het TPV een plenaire sessie georganiseerd te worden, waarbij het bestaande bestand aan politievrijwilligers wordt verteld dat er regelmatig specifieke vragen binnen de opsporing zijn. Tevens dient hen gevraagd te worden of deze vragen naar hen doorgezet mogen worden. Indien de politievrijwilliger hiermee instemt, kunnen de vragen die spelen binnen de opsporing breed worden weggezet bij de politievrijwilligers. Hiertoe dient een opsporingsteam de vragen omtrent een (specialistisch) probleem te bundelen en via een coördinator van de opsporing in te brengen bij het TPV. Deze zal er vervolgens zorg voor dragen dat deze vragen bij de ingestemde politievrijwilligers terechtkomt. De politievrijwilliger kan dan zelf bepalen of deze bij kan dragen aan de beantwoording van de vraag van de opsporing. Een zelfde procedure kan, met uitzondering van de plenaire sessie, gevolgd worden bij de aanstelling van nieuwe politievrijwilligers.

Bij dit concept wordt van tevoren niet gericht op de kennis en ervaring die politievrijwilligers bezitten. Hierdoor worden politievrijwilligers met alle kennisgebieden geraadpleegd. Dit zou eventueel tot nadere creatieve of innovatieve zienswijzen kunnen leiden.

4.3.2 Theorie

Voor de theorie kunnen op basis van deze studie aanbevelingen voor nader onderzoek gedaan worden. Deze aanbevelingen volgen hieronder. De onderzoeken die aanbevolen worden, zouden allen door researchkundigen (in opleiding) uitgevoerd kunnen worden.

- Onderzoek het onderzoeksterrein nogmaals op het moment dat politievrijwilligers werkzaam zijn binnen opsporing.

Dit exploratieve onderzoek heeft prospectieve data opgeleverd. Om deze reden is niet met zekerheid te zeggen dat deze data ook gevonden wordt indien een dergelijk onderzoek nogmaals uitgevoerd wordt als er daadwerkelijk politievrijwilligers binnen de opsporing actief zijn. Aanbevolen wordt dan ook om dit onderzoeksterrein nogmaals te onderzoeken op het moment dat er daadwerkelijk politievrijwilligers binnen de opsporing actief zijn. Aangeraden wordt om dan een andere onderzoeksmethode te hanteren. Een casestudy van politievrijwilligers, die op verschillende wijzen binnen de opsporing worden ingezet, voor de tijdsduur van drie maanden geniet hierbij de voorkeur.

- Focus in onderzoek op specifieke meerwaarde.

In deze studie is onderzoek gedaan naar de meerwaarden over de gehele breedte van de politievrijwilliger. Dit heeft een sterk inhoudelijke focus op een bepaalde meerwaarde in de weg gestaan. Aanbevolen wordt om per meerwaarde onderzoek te doen naar de wijze waarop deze meerwaarde van invloed kan zijn op de opsporing. Op deze wijze wordt er meer diepte-inzicht verkregen op de constructie van de specifieke meerwaarde in relatie tot de opsporing. Bij dit onderzoek dienen zowel politievrijwilligers met ervaring binnen de opsporing als leidinggevendenden van de opsporing die ervaring hebben met de inzet van politievrijwilligers in de opsporing, geïnterviewd te worden.

- Onderzoek hoe macht en invloed de meerwaarden van politievrijwilliger beïnvloeden.

In dit onderzoek is verzuimd expliciet onderzoek te doen naar de mate van macht en invloed die politievrijwilligers moeten bezitten voor een succesvolle samenwerking in de opsporing. Onderzoek, in de vorm van een experiment, naar hoe macht en invloed van invloed kunnen zijn op de meerwaarden van politievrijwilligers binnen de opsporing, zal moeten uitwijzen in hoeverre deze stelling daadwerkelijk stand houdt binnen de context van politievrijwilligers in de opsporing. Hiertoe dient het resultaat van een aantal fictieve opsporingscasussen met wisselende machtsverhoudingen tussen politievrijwilliger en opsporing (conform de participatieladder) onderzocht te worden.

Literatuurlijst

Begrippen

Kans (2018). In *Van Dale*. Geraadpleegd van <http://www.vandale.nl/gratis-woordenboek/nederlands/betekenis/kans#.WpQxwajibIV>

Meerwaarde (2017). In *Van Dale*. Geraadpleegd van http://www.vandale.nl/gratis-woordenboek/nederlands/betekenis/meerwaarde#.WkOMpt_ibIU

Randvoorwaarde (2018). In *Van Dale*. Geraadpleegd van <http://www.vandale.nl/gratis-woordenboek/nederlands/betekenis/randvoorwaarde#.WpQxFqjibIU>

Valkuil (2018). In *Van Dale*. Geraadpleegd van <http://www.vandale.nl/gratis-woordenboek/nederlands/betekenis/valkuil#.WpQx4ajibIW>

Literatuur

Bervoets, E., Ham, T. van, & Ferwerda, H. (2016). *Samen signaleren: Burgerparticipatie bij sociale veiligheid*. Den Haag: Platform 31.

Boutellier, H. (2008). Participatie als panacee. In: *De burger als opspoorder: OM congres 2008* (pp. 7-33). Den Haag: Openbaar Ministerie.

Brans, M., Maesschalck, J., Gelders, D., & Colsoel, N. (2008). *Eindrapport "Burgerparticipatie"*. Leuven: Instituut voor de Overheid / Leuven Instituut voor Criminologie / School voor Massacommunicatieresearch.

Brinkhoff, S. (2008). Burgeropsporing. In: *De burger als opspoorder: OM congres 2008* (pp. 63-94). Den Haag: Openbaar Ministerie.

Caem, B. van (2008). *Verborgen kracht. Burgerparticipatie op het vlak van veiligheid*. Amsterdam: Dynamics of Governance, Faculteit der Sociale Wetenschappen, Vrije Universiteit, Amsterdam.

Cornelissens, A., & Ferwerda, H. (2010). *Burgerparticipatie in de opsporing: Een onderzoek naar aard, werkwijzen en opbrengsten*. Amsterdam: Reed Business.

Demuyne, A., Pauw, K. de, Matthijse, M., Declercq, B., Cleven, C. van, Rondelez, R., Eynde, E. van, & Crispel, M. (2013). *Vrijwilligers in veiligheid*. Mechelen: Wolters Kluwer Belgium NV.

Edelenbos, J., & Monnikhof, R. (red.) (2001). *Lokale interactieve beleidsvorming*. Utrecht: Uitgeverij Lemma BV.

Eysink Smeets, M., Os, P. van, Rookhuijzen, B. & Gunther Moor, L. (2011). Brainstorm over het ongekende potentieel van vrijwillige politie. *Cahiers Politiestudies*, 19, 247-256.

Gaston, K., & Alexander, J.A. (2001). Effective organisation and management of public sector volunteer workers: Police Special Constables. *International Journal of Public Sector Management*, 14 (1), 59-74.

Helsloot, I., Reenen, P. van, & Lochem, P. van (2017). *Naar een beter opsporingsresultaat: Pleidooi voor een maatschappelijk debat over een rationelere afweging bij de politieke opsporing*. Renswoude: Crisislab.

- Hoeven, L. van der (2011). *Samen sterker? Een onderzoek naar de wijze waarop burgerparticipatie de effectiviteit van de opsporing kan versterken*. (Masterthesis, Universiteit Utrecht, De Bilt).
- Hoving, W. & Bon, J. van (2012). *De ISM-Methode. Verleden, heden en toekomst van IT-servicemanagement*. Onbekend: Academic Service.
- Huisman, S., Princen, M., Klerks, P., & Kop, N. (2016). *Handelen naar waarheid: Sterkte en zwakteanalyse van de opsporing*. Amsterdam.
- Kessels, J. (1999). Het verwerven van competenties: kennis als bekwaamheid. *Opleiding & Ontwikkeling*, 12 (1-2), 7-11.
- Knapen, P. (2017). *Burgerparticipatie bij Team High Tech Crime: Wat zijn de mogelijkheden en kansen voor de toekomst*. (Masterthesis, Politieacademie, Apeldoorn).
- Kop, N. (2012). *Van opsporing naar crisisbeheersing: Vijf strategische implicaties*. Den Haag: Boom Lemma uitgevers.
- Kop, N. (2013). Burgerparticipatie; hoe houdt de politie de regie?. *het Tijdschrift voor de Politie*, 75 (6), 18-19.
- Kop, N. (2016). Burgerparticipatie in de opsporing: kunnen we een treetje hoger?. *het Tijdschrift voor de Politie*, 78 (7), 27-30.
- Kouwenhoven, R.M., & Kleijer-Kool, L. (2016). *Die pakken we toch niet op? Afstemming tussen politie en Openbaar Ministerie in zaken van veelvoorkomende aangiftecriminaliteit*. Amsterdam: Reed Business.
- Lam, J., Wal, R. van der, & Kop, N. (2018). *Sluipend gif. Een onderzoek naar de ondermijnende criminaliteit*. Den Haag: Boom criminologie.
- Land, M. van der, Stokkom, B. van & Boutellier, H. (2014). *Een inventarisatie van burgerparticipatie op het domein van de sociale veiligheid*. Den Haag: VUWODC.
- Meijs, L.C.P.M., & Brudney, J. L. (2007). Winning volunteer scenarios: The soul of a new machine. *The International Journal of Volunteer Administration*. Vol. 24 (6), pp. 68-79.
- Meijs, L.C.P.M., & Roza, L. (2010). *Volontairs en vrijwillige politieambtenaren binnen de politie: waar liggen de blokkades voor een vrijwilligersvriendelijke cultuur?*. Rotterdam: Erasmus Universiteit.
- Nieuwenhuis, M. (2006). *The Art of Management: Deel 2. Cultuur en Mensen*.
- Poot, C. J. de, Bokhorst, R. J., Koppen, P. J. van, & Muller, E. R. (2004). *Rechercheportret: Over dilemma's in de opsporing*. Alphen aan den Rijn: Kluwer.
- Programma Herijking Opsporing. (2015). *Contouren voor een effectieve, toekomstbestendige opsporing. Adaptief, lerend en in verbinding met de omgeving*.
- Programma Herijking Opsporing. (2016). *Naar een effectieve en toekomstbestendige opsporing: een eerste voortgangsnota*.
- Programma Herijking Opsporing. (2017). *Naar een toekomstbestendige opsporing en vervolging: Koersdocument*.

- Salet, R., & Terpstra, J. (2015). ZSM: confronterende omwenteling of creeping crisis. In: Baas, R., Havinga, T., Laemers, M. & Tonkelaar, H. den. (red.), *Rechtspleging en rechtsbescherming*. Deventer: Kluwer.
- Schnabel, P. (2000). Een sociale en culturele verkenning voor de lange termijn. In: *Trends, dilemma's en beleid: essays over ontwikkelingen op langere termijn*, 11-27.
- Steden, R. van, & Mehlbaum, S. (2015). *Politievrijwilligers (on)gewenst...? Over politieke steun, een enthousiaste werkvloer en falend beleid*. Amsterdam/Den Haag: Vrije Universiteit/Stichting Maatschappij en Veiligheid.
- Stichting Maatschappij en Veiligheid. (2016). *Eindelijk een visie op politievrijwilligers, maar we zijn er nog niet* Geraadpleegd op <http://www.maatschappijenveiligheid.nl/wordpress/wp-content/uploads/2016/09/4.-Politievrijwilligers.pdf>
- Thaens, M., & Kool, D. de (2016). Vrijwilligers bij de Nationale Politie: leren van andere organisaties. *Justitiële verkenningen*, 42 (5), 69-79.
- Thaens, M., Kool, D. de, & Siep, P. (2015). *Verkenning nieuwe mogelijkheden vrijwilligers bij de politie*. Den Haag: WODC.
- Vries, A. de, & Smilda, F. (2014). *Social Media: het nieuwe DNA: Een revolutie in opsporing*. Amsterdam: Reed Business Education.
- Wittenberg, D. (2010, 22 november). 'Crisis dreigt in opsporing'. *NRC Handelsblad*. Geraadpleegd op <https://www.nrc.nl/nieuws/2010/11/22/crisis-dreigt-in-opsporing-11972747-a354935>

Bijlage 1 Inhoud email politievrijwilliger

Beste politievrijwilliger,

In het kader van mijn opleiding tot recherchekundige aan de politieacademie ben ik momenteel bezig met mijn scriptie. Voor mijn scriptie doe ik, mede in opdracht van het Team Politievrijwilligers, onderzoek naar de mogelijke meerwaarde van Politievrijwilligers voor de opsporing. Hiertoe wil ik graag van een aantal Politievrijwilligers een interview afnemen. Voor de selectie van deze Politievrijwilligers wil ik graag een geringe hoeveelheid achtergrondinformatie over de persoon achter de politievrijwilliger verzamelen. Derhalve stuur ik u deze mail. Van u zou ik graag het volgende willen weten:

Vraag: Bent u in de hoedanigheid van Politievrijwilliger geïnteresseerd om werkzaamheden in de opsporing uit te voeren?

Antwoord:

Vraag: Bent u bereid om anoniem een interview te geven over uw meerwaarde van deelname aan een opsporingsonderzoek?

Antwoord:

Indien u deze vragen met 'ja' beantwoordt, zou ik ook graag een antwoord willen op onderstaande vragen.

Vraag: Hoe oud bent u?

Antwoord:

Vraag: Wat is uw hoogst genoten opleiding?

Antwoord:

Vraag: In welke branche bent u werkzaam?

Antwoord:

Vraag: Welke functie vervult u in die branche?

Antwoord:

Vraag: Hoe lang werkt u reeds in deze branche?

Antwoord:

Vraag: Hoe lang werkt u reeds voor de politieorganisatie?

Antwoord:

Vraag: Welke werkzaamheden vervult u voor het merendeel voor de politieorganisatie?

Antwoord:

Vraag: Heeft u reeds werkzaamheden in de opsporing verricht?

Antwoord:

Vraag: Hoe is uw kennis van de organisatie en de werkzaamheden van de opsporing?

Antwoord: (Keuze uit: Helemaal niet, nauwelijks, in redelijke mate, in grote mate en in zeer grote mate)

Gelieve deze vragen te kopiëren en vervolgens uw antwoord onder de vraag te noteren. Indien u nog opmerkingen heeft, kunt u deze onderaan de vragenlijst kwijt.

Indien gewenst kan ik u nog nader informatie verstrekken over mijn scriptie. U kunt mij hiervoor mailen.

Ik ben, evenals het Team Politievrijwilligers, erg gebaat bij uw antwoorden. Ik hoop dan ook dat ik uw respons voor 30 december 2017 mag ontvangen.

Antwoorden op de gestelde vragen mogen in reactie naar koen.matheeuwssen@politie.nl.

Ik hoor graag van u.

Met vriendelijke groet,
Koen Matheeuwssen.

Bijlage 2 Inhoud email informatie interview politievrijwilligers

Beste Politievrijwilliger,

Op voorhand wil ik u alvast danken voor uw medewerking aan mijn scriptieonderzoek. Ik, maar ook het Team Politievrijwilligers, is hier erg bij gebaat.

In de komende dagen staat uw interview gepland. Dit interview wordt anoniem van u afgenomen. Graag zou ik met u gaan spreken over de eventuele meerwaarde(n) bij uw inzet bij de opsporing van zogenaamde zoekzaken. Zoekzaken betreffen zaken waarbij geen verhaal en geen verdachte voorhanden is. Hierbij moet het verhaal in het opsporingsonderzoek achterhaald worden. Dit doet zich bijvoorbeeld voor bij zaken waarbij geen contact is geweest tussen slachtoffer en dader en bij zaken waarbij het slachtoffer geen verklaring kan afleggen, zoals een moord, vermissing of een woninginbraak.

In het interview zal ik u gaan vragen welke meerwaarde(n) u voor de opsporing van dergelijke zaken bezit. Uiteraard vraag ik u hierbij ook om een motivatie. Ik vertel u dit op voorhand, zodat u hier mogelijk alvast over na kunt denken. Daarnaast zal ik aan de hand van een aantal vastgestelde meerwaarden nagaan of deze meerwaarden ook van toepassing zijn op uw situatie in combinatie met de opsporing van zoekzaken.

In het tweede gedeelte zal ik met u komen te spreken over binnen welke rol en welk soort zaken u ten aanzien van uw meerwaarden binnen de opsporing ingezet zou willen worden. Ook hierbij vraag ik uiteraard weer om een motivatie.

Graag zou ik, ter verwerking van het interview, het interview op willen nemen met een geluidsrecorder. De opname zal na verwerking van het interview, en nadat de uitwerking door u is goedgekeurd, verwijderd worden. Gaat u hiermee akkoord?

Tot bij het interview.

Met vriendelijke groet,
Koen Matheeuwsen

Bijlage 3 Topiclijst met interviewvragen politievrijwilligers

Meerwaarde

- Dit onderzoek gaat over de meerwaarde die politievrijwilligers kunnen hebben bij de opsporing van zoekzaken. Bij zoekzaken is nog niets bekend is over het verhaal van het strafbare feit en de identiteit van de dader. Bij zoekzaken is het zaak te achterhalen wat het verhaal achter het strafbare feit is. Welke meerwaarde(n) heeft u voor de opsporing van zoekzaken?
- Waaruit blijkt deze meerwaarde?
- Op wat voor manier zou u deze meerwaarde(n) kunnen inzetten voor de opsporing van zoekzaken?

Kennis en ervaring

Feitelijk beschikking hebben over meerwaarde

- Welke opleiding(en) heeft u gevolgd?
- In welke branche bent u werkzaam?
- Wat voor werk doet u daar?
- Hoe lang doet u dit werk?

Beschikking hebben over meerwaarde volgens respondent

- Welke kennis en ervaring heeft u bij uw werkzaamheden opgebouwd?
- Waaruit blijkt dit?

Meerwaarde voor opsporing zoekzaken volgens respondent

- Welke van uw kennis en ervaring is van meerwaarde voor de opsporing van zoekzaken?
- Op welke wijze is uw kennis en ervaring van meerwaarde voor de opsporing van zoekzaken?

Competenties

Beschikking hebben over meerwaarde volgens respondent

- Zou u een aantal van uw belangrijkste eigenschappen kunnen benoemen? Over welke eigenschappen beschikt u? Waaruit blijkt dit?
- Zou u een aantal van uw belangrijkste vaardigheden kunnen benoemen? Over welke vaardigheden beschikt u? Waaruit blijkt dit?

Meerwaarde voor opsporing zoekzaken volgens respondent

- Welke van deze eigenschappen en vaardigheden zijn relevant voor de opsporing van zoekzaken?
- Welke van deze eigenschappen en vaardigheden zijn van meerwaarde voor de opsporing van zoekzaken?
- Op welke wijze zijn deze eigenschappen en vaardigheden van meerwaarde?

Netwerk

Beschikking hebben over meerwaarde volgens respondent

- Heeft u een professioneel netwerk?
- Waar bestaat uw professionele netwerk uit?
- Welke kennis en expertises zitten er in dit netwerk?

Meerwaarde voor opsporing zoekzaken volgens respondent

- Welke kennis en expertise uit dit netwerk zijn van meerwaarde voor de opsporing van zoekzaken?
- Op welke wijze is de kennis en expertise uit uw netwerk van meerwaarde?

Frisse blik

Beschikking hebben over meerwaarde volgens respondent

- Heeft u weleens een situatie meegemaakt waarin het belangrijk was dat u onafhankelijk bleef? Lukte dat? Waarom lukte dit wel/niet? In hoeverre bent u in staat om een feitelijk gegeven onafhankelijk te kunnen beschouwen?
- Heeft u weleens een situatie meegemaakt waarin het belangrijk was dat u geen vooroordeel had? Lukte dat? Waarom lukte dit wel/niet? In hoeverre bent u in staat om een feitelijk gegeven zonder vooroordeel te kunnen beschouwen?
- In hoeverre beschikt u over een frisse blik?
- Waaruit blijkt dit?

Meerwaarde voor opsporing zoekzaken volgens respondent

- Is uw frisse blik van meerwaarde voor de opsporing van zoekzaken?
- Op welke wijze is uw frisse blik van meerwaarde voor de opsporing van zoekzaken?

Creativiteit

Beschikking hebben over meerwaarde volgens respondent

- In hoeverre bekijkt u vraagstukken vanuit verschillende invalshoeken?
- In hoeverre komt u tot bestaande originele ideeën of oplossingen of oplossingen voor problemen?
- In hoeverre beschikt u over creativiteit?
- Waaruit blijkt dit?

Meerwaarde voor opsporing zoekzaken volgens respondent

- Is uw creativiteit van meerwaarde voor de opsporing van zoekzaken?
- Op welke wijze is uw creativiteit van meerwaarde voor de opsporing van zoekzaken?

Innovatie

Beschikking hebben over meerwaarde volgens respondent

- In hoeverre heeft u nieuwe originele ideeën, werkwijzen en toepassingen?
- In hoeverre stimuleert u nieuwe originele ideeën, werkwijzen en toepassingen?
- In hoeverre richt u zich met een onderzoekende geest op toekomstige vernieuwingen van strategie, producten, diensten en markten?
- In hoeverre richt u zich met een nieuwsgierige geest op toekomstige vernieuwingen van strategie, producten, diensten en markten?
- In hoeverre beschikt u over innovatie?
- Waaruit blijkt dit?

Meerwaarde voor opsporing zoekzaken volgens respondent

- Is uw innovatieve vermogen van meerwaarde voor de opsporing van zoekzaken?
- Op welke wijze is uw innovatieve vermogen van meerwaarde voor de opsporing van zoekzaken?

Wijze(n)

Rol(len)

- Zojust hebben we gesproken over de meerwaarden die u bezit voor de opsporing van zoekzaken. Hoe zou u, gezien deze meerwaarden, het best ingezet kunnen worden bij de opsporing van zoekzaken?
- Hoe komen uw meerwaarden binnen deze rol tot hun recht?

Soort strafbare feiten

- Ten aanzien van het onderzoek naar welk soort strafbare feiten zou u met betrekking tot uw meerwaarden het best ingezet kunnen worden in de opsporing van zoekzaken?
- Hoe komen uw meerwaarden ten aanzien van dat soort strafbare feiten tot hun recht?

Kansen, valkuilen en randvoorwaarden

Kansen

- Zojuist hebben we gesproken over ten aanzien van welk soort strafbare feiten en op welke wijze u werkzaam zou willen zijn bij de opsporing van zoekzaken. Welke juridische kansen biedt uw inzet op deze wijze(n)?
- Waarom biedt uw inzet deze kansen?
- Welke organisatorische kansen biedt uw inzet op deze wijze(n)?
- Waarom biedt uw inzet deze kansen?
- Welke operationele kansen biedt uw inzet op deze wijze(n)?
- Waarom biedt uw inzet deze kansen?

Valkuilen

- Tegen welke valkuilen in juridische zin zou u aan kunnen lopen?
- Waarom loopt u mogelijk tegen deze valkuilen aan?
- Tegen welke valkuilen in organisatorische zin zou u aan kunnen lopen?
- Waarom loopt u mogelijk tegen deze valkuilen aan?
- Tegen welke valkuilen in operationele zin zou u aan kunnen lopen?
- Waarom loopt u mogelijk tegen deze valkuilen aan?

Randvoorwaarden

- Tegen welke randvoorwaarden in juridische zin zou u aan kunnen lopen?
- Waarom loopt u mogelijk tegen deze randvoorwaarden aan?
- Tegen welke randvoorwaarden in organisatorische zin zou u aan kunnen lopen?
- Waarom loopt u mogelijk tegen deze randvoorwaarden aan?
- Tegen welke randvoorwaarden in operationele zin zou u aan kunnen lopen?
- Waarom loopt u mogelijk tegen deze randvoorwaarden aan?

Bijlage 4 Topiclijst met interviewvragen leidinggevende opsporing

Meerwaarde

- Dit onderzoek gaat over de meerwaarde die politievrijwilligers kunnen hebben bij de opsporing van zoekzaken. Zoekzaken zijn zaken waarbij nog niets bekend is over het verhaal van het strafbare feit en de identiteit van de dader. Bij zoekzaken is het zaak te achterhalen wat het verhaal achter het strafbare feit is. Welke meerwaarde denkt u dat politievrijwilligers bezitten die van meerwaarde kunnen zijn voor de opsporing van zoekzaken?
- Waarom zijn die aspecten van meerwaarde voor de opsporing van zoekzaken?

Kennis en ervaring

Meerwaarde voor opsporing zoekzaken volgens respondent

- Welke kennis en ervaring is van meerwaarde voor de opsporing van zoekzaken?
- Waarom is deze kennis en ervaring van meerwaarde voor de opsporing van zoekzaken?
- Op welke wijze is deze kennis en ervaring van meerwaarde voor de opsporing van zoekzaken?

Beschikking hebben over meerwaarde volgens respondent

- In hoeverre denkt u dat politievrijwilligers over deze kennis en ervaring beschikken?

Competenties

Meerwaarde voor opsporing zoekzaken volgens respondent

- Welke vaardigheden en eigenschappen zijn van meerwaarde voor de opsporing van zoekzaken?
- Op welke wijze zijn deze vaardigheden en eigenschappen van meerwaarde?

Beschikking hebben over meerwaarde volgens respondent

- In hoeverre denkt u dat politievrijwilligers over deze vaardigheden en eigenschappen beschikken?
- Waaruit blijkt dit?

Netwerk

Meerwaarde voor opsporing zoekzaken volgens respondent

- Welke netwerken zijn van meerwaarde voor de opsporing van zoekzaken?
- Op welke wijze zijn deze netwerken van meerwaarde?

Beschikking hebben over meerwaarde volgens respondent

- In hoeverre denkt u dat politievrijwilligers over deze netwerken beschikken?
- Waaruit blijkt dit?

Frisse blik

Meerwaarde voor opsporing zoekzaken volgens respondent

- In dit onderzoek wordt onder het hebben van een 'frisse blik' verstaan het onafhankelijk en zonder vooroordeel kunnen beschouwen van een feitelijk gegeven. Is het hebben van een frisse blik van meerwaarde voor de opsporing van zoekzaken?
- Op welke wijze is deze frisse blik van meerwaarde voor de opsporing van zoekzaken?

Beschikking hebben over meerwaarde volgens respondent

- In hoeverre denkt u dat politievrijwilligers over deze frisse blik beschikken?
- Waaruit blijkt dit?

Creativiteit

Meerwaarde voor opsporing zoekzaken volgens respondent

- In dit onderzoek wordt onder creativiteit verstaan: “Bekijkt vraagstukken vanuit verschillende invalshoeken. Komt tot bestaande originele ideeën of oplossingen voor problemen die met de functie verband houden”. Is creativiteit van meerwaarde voor de opsporing van zoekzaken?
- Op welke wijze is creativiteit van meerwaarde voor de opsporing van zoekzaken?

Beschikking hebben over meerwaarde volgens respondent

- In hoeverre denkt u dat politievrijwilligers over creativiteit beschikken?
- Waaruit blijkt dit?

Innovatie

Meerwaarde voor opsporing zoekzaken volgens respondent

- In dit onderzoek wordt onder innovatie verstaan: “Het hebben en stimuleren van nieuwe, originele ideeën, werkwijzen en toepassingen. Zich met een onderzoekende en nieuwsgierige geest richten op toekomstige vernieuwing van strategie, producten, diensten en markten”. Is innovatie van meerwaarde voor de opsporing van zoekzaken?
- Op welke wijze is innovatie van meerwaarde voor de opsporing van zoekzaken?

Beschikking hebben over meerwaarde volgens respondent

- In hoeverre denkt u dat politievrijwilligers over een innovatief vermogen beschikken?
- Waaruit blijkt dit?

Wijze(n)

Rol(len)

- Zojuist hebben we gesproken over de meerwaarden die politievrijwilligers kunnen bezitten voor de opsporing van zoekzaken. Hoe zouden politievrijwilligers, gezien deze meerwaarden, ingezet kunnen worden bij de opsporing van zoekzaken?
- Hoe komen de meerwaarden van politievrijwilligers binnen deze rol tot hun recht?

Soort strafbare feiten

- Ten aanzien van het onderzoek van welk soort strafbare feiten kunnen politievrijwilligers, gezien deze meerwaarden, ingezet worden?
- Hoe komen de meerwaarden van politievrijwilligers binnen dat soort feiten tot hun recht?

Kansen, valkuilen en randvoorwaarden

Kansen

- Zojuist hebben we gesproken over ten aanzien van welk soort strafbare feiten en op welke wijze politievrijwilligers werkzaam zouden kunnen zijn bij de opsporing van zoekzaken. Welke juridische kansen biedt de inzet van politievrijwilligers op deze wijze(n)?
- Waarom biedt de inzet van politievrijwilligers deze kansen?
- Welke organisatorische kansen biedt de inzet van politievrijwilligers op deze wijze(n)?
- Waarom biedt de inzet van politievrijwilligers deze kansen?
- Welke operationele kansen biedt de inzet van politievrijwilligers op deze wijze(n)?
- Waarom biedt de inzet van politievrijwilligers deze kansen?

Valkuilen

- Tegen welke valkuilen in juridische zin zou de politievrijwilliger aan kunnen lopen?
- Waarom loopt de politievrijwilliger mogelijk tegen deze valkuilen aan?
- Tegen welke valkuilen in organisatorische zin zou de politievrijwilliger aan kunnen lopen?
- Waarom loopt de politievrijwilliger mogelijk tegen deze valkuilen aan?
- Tegen welke valkuilen in operationele zin zou de politievrijwilliger aan kunnen lopen?
- Waarom loopt de politievrijwilliger mogelijk tegen deze valkuilen aan?

Randvoorwaarden

- Tegen welke randvoorwaarden in juridische zin zou de politievrijwilliger aan kunnen lopen?
- Waarom loopt de politievrijwilliger mogelijk tegen deze randvoorwaarden aan?
- Tegen welke randvoorwaarden in organisatorische zin zou de politievrijwilliger aan kunnen lopen?
- Waarom loopt de politievrijwilliger mogelijk tegen deze randvoorwaarden aan?
- Tegen welke randvoorwaarden in operationele zin zou de politievrijwilliger aan kunnen lopen?
- Waarom loopt de politievrijwilliger mogelijk tegen deze randvoorwaarden aan?

Bijlage 5 Topiclijst met interviewvragen expert

Kansen, valkuilen en randvoorwaarden

Kansen

- Uit het onderzoek is gebleken dat politievrijwilligers bij de opsporing van zoekzaken het beste ingezet kunnen worden in de rol van (assistent-)rechercheur (ten aanzien van zijn kennis- en ervaringsgebied) of als adviseur (ten aanzien van zijn kennis- en ervaringsgebied) van het onderzoeksteam. Welke juridische kansen biedt de inzet van politievrijwilligers op deze wijze(n)?
- Waarom biedt de inzet van politievrijwilligers deze kansen?
- Welke organisatorische kansen biedt de inzet van politievrijwilligers op deze wijze(n)?
- Waarom biedt de inzet van politievrijwilligers deze kansen?
- Welke operationele kansen biedt de inzet van politievrijwilligers op deze wijze(n)?
- Waarom biedt de inzet van politievrijwilligers deze kansen?

Valkuilen

- Tegen welke valkuilen in juridische zin zou de politievrijwilliger aan kunnen lopen?
- Waarom loopt de politievrijwilliger mogelijk tegen deze valkuilen aan?
- Tegen welke valkuilen in organisatorische zin zou de politievrijwilliger aan kunnen lopen?
- Waarom loopt de politievrijwilliger mogelijk tegen deze valkuilen aan?
- Tegen welke valkuilen in operationele zin zou de politievrijwilliger aan kunnen lopen?
- Waarom loopt de politievrijwilliger mogelijk tegen deze valkuilen aan?

Randvoorwaarden

- Tegen welke randvoorwaarden in juridische zin zou de politievrijwilliger aan kunnen lopen?
- Waarom loopt de politievrijwilliger mogelijk tegen deze randvoorwaarden aan?
- Tegen welke randvoorwaarden in organisatorische zin zou de politievrijwilliger aan kunnen lopen?
- Waarom loopt de politievrijwilliger mogelijk tegen deze randvoorwaarden aan?
- Tegen welke randvoorwaarden in operationele zin zou de politievrijwilliger aan kunnen lopen?
- Waarom loopt de politievrijwilliger mogelijk tegen deze randvoorwaarden aan?

Bijlage 6 Codering

Meerwaarden

- Extra handjes
- Kennis en ervaring
- Competenties
 - Abstract kunnen denken*
 - Analytisch vermogen*
 - Communicatief vaardig*
 - Enthousiast en gemotiveerd*
 - Intelligentie*
 - Kritische reflectie*
 - Organisatorisch en coördinerend vermogen*
 - Teamspeler*
- Netwerk
- Frisse blik
- Creativiteit
- Innovatie

Wijze(n)

- Rol(len)
 - (Assistent-)rechercheur*
 - Adviseur*
- Strafbare feiten

Kansen

- Kansen als meerwaarden
- Vrijwilligersbeleid

Valkuilen

- Juridische valkuilen
 - Screening*
- Organisatorische valkuilen
 - Verdringing*
 - Hiërarchie*
 - Cultuur*
 - Capaciteitsvermindering blauw*
- Operationele valkuilen
 - Beperkte beschikbaarheid*
 - Kennis opsporing*
 - Conflicterende belangen*

Randvoorwaarden

- Juridische randvoorwaarden
 - Screening*
- Organisatorische randvoorwaarden
 - Verdringing*
 - Hiërarchie*
 - Cultuur*
 - Capaciteitsvermindering blauw*
- Operationele randvoorwaarden
 - Beperkte beschikbaarheid*
 - Kennis opsporing*
 - Conflicterende belangen*